

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 90 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni
račun: Ljubljana Mest. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajeva št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Strašen udarec

ž Gorica, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Z odlokom od 14. januarja 1928 je goriški prefekt razpustil upravni odbor Zadrugne zveze v Gorici in imenoval izrednega komisarja dr. Likurga Petrella, ravnatelja mestne hranilnice v Parmi. V Zadrugni zvezi v Gorici je bilo včlanjenih okoli 170 zadrug, med njimi 70 rajfajzenov, ostale pa so bile produktivne zadruge, po večini mlekarke in vinarske. Zadrugna zveza v Gorici je predstavljala glavni stebel slovenskega kmetijskega gospodarstva na Goriškem. Pred enim letom je po nalogu notranjega ministra izvršila v Zadrugni zvezi revizijo posebna komisija, ki je našla poslovanje zveze v redu. Kljub temu, da se je brezhibno poslovanje Zadrugne zveze v Gorici potrdilo po uradni fašistovski komisiji, je sedaj goriški prefekt upravni odbor razpustil in odvzel zvezi možnost samostojnega kretanja in odločevanja ter jo vključil v uradni fašistovski režim.

Zadrugništvo je med Slovenci, naj bivaže že kjerkoli, tako vkoreninjeno, da se smatra tako rekoč za sestavni del našega narodnega mišljenja in čustvovanja. Vse sile, ki so hotele našemu narodu škodovati, so se še do sedaj zaganjale v to našo narodno ustanovo, fašizem v Italiji je raznarodovalno delo vršil postopoma in premišljeno. Za šolami so padle prosvetne organizacije, za njimi dijaške in športne; za temi je bilo zatrti sploh vsako prosvetno delo. A narod je treba gospodarsko uničiti! Slovenski človek na Primorskem je že itak bil dober samo pri plačevanju davkov, odrinjen pa povsod, kjer je šlo za kruh, zaslužek. Ni dobil koncesij, ne državnih služb in posledice so bile strašne: Trumoma se je začelo izseljevanje! A da se mu razbije zadnja gospodarska skupna moč, zadrugništvo, ki je tem potrebnejše, čim revnejše je ljudstvo, se je fašizem spravil na slovensko zadrugno organizacijo. Za Istro in Trstom prihaja sedaj največja zadrugna organizacija na Primorskem — Zadrugna zveza v Gorici! Upravni odbor je razpuščen, na njegovo mesto je imenovan komisar, zadrugništvo naj preide v fašistovske roke in postane uradno — fašistovsko-italijansko!

Brez dvoma je to dejanje tako, ki presega vse meje občevanja z drugim narodom in ki bo odjeknilo kot še nobeno po vsej uradni in neuradni Jugoslaviji. Dejanje, ki bo moralo najti odmeva pa tudi po ostali Evropi, pri vseh tistih, ki imajo še vsaj količjak spoštovanja do navadnih, najprimitivnejših narodnostnih pravic — pravice do preprostega, golega življenja.

„Corriere della sera“ se nam orilizuie

ž Rim, 19. jan. (Tel. »Slov.«) »Corriere della Sera« objavlja članek: »Včerajšnja in današnja Jugoslavija« izpod peresa belgradskega dopisnika Gina Berrija. Članek je pisan v zelo jasnem in skoro simpatičnem tonu. Članek opisuje boj med Radičem in Pašičem in ugotavlja, da po priznanju monarhije po Radiču ni mogoče več govoriti o separatizmu. Notranje-politično življenje ni več tako burno. Ze nekaj časa se razvija razmeroma nenavadno mirno. Iz tega se da skleniti — ker je v Jugoslaviji zunanja politika v direktni zvezi z notranjo — da se zunanja politika razvija v veliko ugodnejših razmerah kot v preteklosti. Jugoslavija ima silno aktivno in komplicirano zunanjo politiko, ki jo narekujejo njeni odnosi s številnimi sosedmi. Neki politik je psihološko obrazložil člankarju vprašanje ratifikacije nettunskih konvencij. To vprašanje je le vprašanje parlamentarne taktike posameznih strank. Vsebinske nettunskih konvencij ne igra velike vloge. Iz notranje političnih ozirov se nobena stranka ne upa odlašati ratifikacije. Treba je potrpljenja, zaključuje člankar. To načelo, že obrabljeno in nekomplikirano, je dobro za vse čase.

Glavni fašistovski organ pa hujska dalje

ž Rim, 19. jan. (Tel. »Slov.«) »Popolo d'Italia« se bavi z vprašanjem bolgarske armade. V zvezi s predlogom francoske diplomacije naj Društvo narodov ugotovi, ali je stanje bolgarske armade v skladu s mirovnimi pogodbami. List se pridružuje angleškemu tisku in je mnenja, da iz tega ne bo nič, kajti ta predlog bi k večjemu lahko otvoril debato o močnem oboroževanju male antante in pred vsem militaristične in imperialistične Jugoslavije. Italijanska javnost ne bo trpela, da se premešana, razorožena in okrnjena Bolgarska še nadalje muči. Velesile se ne bodo dale zavleči od sovrastva kakor majhne balkanske države, ki bi zadušila sosedne premešance.

Država proslavlja rojstvo kraljeviča

Veselo so odmevali včeraj topovski streli v srcih našega naroda in veselo so zaplapolale v odziv zastave z naših domov: kraljevi hiši Karađorđević se je narodil drugi sin.

Novorojeni princ je drugo dete kralja Aleksandra in kraljice Marije. Prvi sin: prestolonaslednik Peter se je rodil dne 6. septembra 1923 v Beogradu. Ustava določa (čl. 56), da nasledujejo prestol moški potomci kralja Aleksandra iz zakonitega zakona po vrsti prvorojenstva. — Prestolonasledstvo je torej točno urejeno.

Materi kraljici in novorojenemu princu želimo zdravje in božji blagoslov!

r Beograd, 19. jan. (Brz. »Slov.«) O rojstvu princa so zdravniki Nj. V. kraljice izdali sledeče uradno obvestilo:

»Nj. V. kraljica Marija je danes, 19. januarja 1928, ob 1. uri 6 minut porodila živo moško dete. Porod je bil normalen. Kraljevska mati in dete sta zdrava. Dr. L. Koen s. r., dr. L. Zdravković s. r.«

Za časa rojstva so se nahajali poleg kraljice samo njena mati Marija in zdravniki. Takoj je bil pozvan v dvor pravoslavni svečenik Miča Popović. Po srbskem pravoslavnem običaju se je dalo malemu princu začasno ime Andreja, ki je obenem hišni patron kraljevskega doma.

Kralj je z rodbino pričakoval veselega dogodka v dvorani. Čim je zanj zvedel, so prisotni čestitali visokemu roditelju. Velika je bila radost kraljeviča Petra, ko je davi zvedel, da je dobil bratca. Ob pol 3 zjutraj so pričeli v Beogradu topovi oznanjati radostni dogodek. Padel je 101 strel. Na ta način je prestolica zvedela za vest, ki jo je sprejela z ogromnim navdušenjem. Takoj se je odredilo, da se v garnizijah in garnizijskih mestih izstrelji 101 strel. Po poročilih je bilo povsod v državi navdušenje toplo in spontano.

Ob rojstvu je bil predsednik vlade Vukičević poklican v dvor, ravno tako tudi pravoslavni minister dr. Subotić in predsednik skupščine Perić. O rojstvu mladega princa so sestavili protokol, ki se glasi:

»Podpisane nas je Nj. V. kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev Aleksander I. pozval, da prisostvujemo porodu kraljice Marije. Danes, 19.

januarja, smo se sestali v kraljevskem dvoru ob 1. Za potrditev tega se je sestavil in podpisal akt v kraljevem dvoru. Beograd, 19. januarja 1928. Perić, Vukičević, Subotić, s. r.«

Takoj zjutraj se je pričelo v dvoru čestitanje. V maršalatu dvora je bila knjiga za vpisovanje, ki je trajalo ves dan. Prvi se je vpisal v knjigo angleški poslanik Kennard, za njim romunski Emandi.

Kralj je o srečnem dogodku takoj obvestil prinčevga botra, princa od Yorka.

V knjigo za čestitanje so se nadalje med prvimi vpisali predsednik vlade Vukičević, general Hadžić, minister dr. Gosar in ostali ministri, dr. Korošec, ostali politiki in diplomatski zbor. Zunanje ministrstvo je izdalo brzojavno obvestilo vsem poslaništvom in konzulatom v tujini o rojstvu princa Andreja. Kralj bo v kratkem poslal vsem državnim poglavarjem pismo, v katerem jih bo obvestil o rojstvu drugoga kraljevega sina. To je običajno obvestilo

med državnimi glavarji. Ze danes je kralj sprejel tople čestitke od predsedništva CSR, kraljevskega namestništva romunskega, od francoskega predsednika in od drugod.

Beograd je ves v zastavah. Okrog dvora se zbira velika množica prebivalstva, ki živahno manifestira kraljevi rodbini.

Popoldne sta zdravnika izdala sledeč komunikat: »Stanje Nj. V. kraljice Marije je zelo dobro. Temperatura je normalna. Mali kraljevič tehta 4 kg. Beograd, 19. januarja 1928. — Koen, Zdravković, s. r.«

Tekom popoldneva so se v vseh cerkvah vršile svečane službe božje, katerim so prisostvovali zastopniki raznih ustanov in številnih poslaništev. V begradski katoliški cerkvi je opravil svečano službo božjo župnik Wagner. Popoldne je izšla posebna izdaja »Službenih novin«, ki je objavila kratek proglas o radostnem dogodku v kraljevi rodbini.

Žerjavu se zdi njegov usodni pravilnik idealen

Proračun poštnega ministrstva sprejet — Ekspoze ministrstva za šume in rude — Revizija pogodb — Minister napoveduje zakon o komercializaciji rudnikov — Žerjav centralist se v opoziciji zavzema za rudnike, ki naj jih prevzame oblast. Prizna, da je njegov pravilnik napačen, a se mu le zdi idealen

r Beograd, 19. jan. (Brz. »Slov.«) Danes dopoldne je finančni odbor nadaljeval razpravo o proračunu poštnega ministrstva. Radičević Krajač, bivši trgovinski minister, je obširno kritiziral proračun in izjavil, da bo glasoval proti. Zahteval je, da imajo Hrvati v tem resoru vsaj 30% vsega uradništva. Nadalje je dejal, da sedanja vlada, posebno pa pošto ministristvo, ne skrbita dovolj za strokovne sposobnosti svojega osebja in da se Hrvati postavljajo. — Demokrat Andra Radović je ministar opozoril na poštne, telefonske in brozjavne razmere v Crni gori. Navedel je podroben program, ki ga bi bilo treba izvesti. Radikal Čeda Mihajlovič je ministra opozoril na slab promet v službi linearnih pošt in telefonov v Dalmaciji, posebno na otokih. — Govornikom je odgovarjal poštni minister Kočić, nakar je večina proračun sprejela.

Minister za gozdarstvo Miović je takoj nato podal obširen ekspoze o proračunu svojega ministrstva. Najprej je ugotovil, da gre največji del izdatkov tega ministrstva za osebne izdatke, ki se ne morejo zmanjšati, ker bi pomenilo tako varčevanje zmanjšanje dohodkov, kar bi bilo proti državnim interesom. Po čl. 25. finančnega zakona je določena eksploatacija po družbah z dolgoletnimi pogodbami.

Po Miovičevem mišljenju ne bi mogel noben minister iti preko tega člena. V javnosti so se razširile vesti, da so se izvršile zlorabe. Čim sem zvedel za to, pravi minister, sem smatral za potrebno, da imenujem komisijo, ki bo pregledala vse dolgoletne pogodbe do danes. Ko bo komisija končala delo, bom skupščino o tem obvestil in storil vse, da se ta afera raz-

čisti. Izjavlja, da nikakor ne bo ostal na pol poti, ampak da bo storil vse, da se državni interesi zaščitijo. Ako mu ne bo mogoče to storiti na drug način, se bo poslužil ustavnih odredb, da revidira pogodbe. Če bo potrebno, bo to tudi storil. V najkrajšem času bo predložil predlog o komercializaciji rudnikov.

Nato se je pričela debata. Poslanec Tupanjanin je navajal razne afere v Bosni. V komisijo, ki se je sestavila v ministrstvu, ne veruje, ker pozna nekatere ljudi.

Na popoldanski seji je govoril dr. Šutej (radičevce), ki je govoril o nesorazmernosti dohodkov in izdatkov. Posebno velja to za prečanske kraje. Dohodki so veliki, država pa ima majhne izdatke. Govori o Zenici in Steinbeissovem podjetju, kjer se dela z gozdovi kot svinja z mehomo. Navaja primere o tanih uradnih uradnih — Radikal Mihajlovič je govoril o nepravilni gozdarski politiki v južni Srbiji. Prosi ministra, da te nedostatke odpravi. — Radičević Pasarić govori o pogozdovanju Krasa, zlasti v Dalmaciji, o favoriziranju tujcev na škodo domačinov, ki se neprestano mečejo na ceste, o gozdovih na Hrvatskem in o korupciji, ki se dogaja, in o zapostavljanju Hrvatov. — Dr. Žerjav (SDS) se strinja s predgovorniki in govori o eksploataciji po Steinbeissovem podjetju. Proračun je nerealen. Po njegovem mnenju so rudarska podjetja mnogo boljše od gozdarskih. Vprašuje ministra, ali bodo po njegovi uredbi vsaj gotove funkcije državnih rudnikov prešle v delokrog oblasti, ki bodo po njegovem mnenju dosti boljše ravnale s tem, kakor pa država. Govori o pravilniku o bratovskih skladnicah in pravi, da je

ta pravilnik idealen in da mu ni žal, da ga je izdal, da pa je v gotovem delu na podlagi podatkov, katere je dobil službeno, napačen. — Dalje je govoril o raznih aferah pri prodajanju gozdov in dajanju gozdov v najem. — Nato se je seja prekinila. Prihodnja seja bo jutri.

Čl. 69 fin. zak. na zahtevo dr. Gosarja črtan

Oprostitev novih hiš od davka v celi državi.

r Beograd, 19. jan. (Brz. »Slov.«) Ministrski svet je na današnji seji razpravljal o finančnem zakonu. Sklenil je, da se na zahtevo dr. Gosarja čl. 69. finančnega zakona, ki govori o tem, da je prepovedano prosto razpolaganje s posesti v obmejnem pasu 50 km, črta iz finančnega zakona. Dalje so se sprejeli amandementi glede gledališč in amandementi, ki dajejo železniškemu ministru pooblastila za graditev železnice in več pooblastil ministru javnih del glede licitacije. Spremenil se je člen finančnega zakona, ki govori o oprostitvi novih hiš od državnih in samoupravnih doklad v smislu, da so nove hiše oproščene vseh državnih in samoupravnih doklad, ne samo v Beogradu, marveč tudi v vseh drugih krajih. Končno se je razpravljalo o budžetiranju samouprav in o potrditvi proračunov posameznih samouprav. Dalje so se sprejele smernice, ki se jih naj finančni minister drži pri odobravanju proračunov samoupravnih teles.

Casnikarska mala antanta.

Beograd, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila v Beogradu glavna skupščina časnikarske Male antante. Za predsednika je bil izvoljen urednik »Politike« Andra Milosavljevič, za tajnika urednik »Vremena«, Radoje Marković. Dosedanjemu predsedniku Smodiju se je izrekla topla zahvala za njegovo delovanje. Nadalje se je sklepalo o raznih važnih zadevah in se je sklenilo, da se bo vršila 29. t. m. v Beogradu ponovna skupščina, na kateri se bodo izvolile ostale sekcije te organizacije, ki se je v poslednjem času udeleževala v politiki zbiranja treh držav Male antante.

Priznati se mora: „VARTA“ je resnično dober akumulator

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1:30 din ali vsaka beseda 50 din. Najmanjši oglas 3 ali 5 lin. Oglasi na devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamo. Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Ekspoziti akademik
z večletno prakso, dober organizator, perfekt. književodja in korespondent, išče zaposlenja po par ur na dan. Ugodno za manjše trgovce, katerim se ne plača nastavljanje cele moči. — Ponudbe pod »Samoostojna moč« na upravo.

Dekle z dežele

17 let, pošteno, gre za sobarico ali k otrokom; zna tudi nekaj šivati. Naslov stop takoj ali pa pozneje. Naslov v upravi št. 333.

Kapelnik

Išče mesta bodisi pri mestni ali kakšni društveni godbi. Zmožen je tudi vaditi naraščaj. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 340.

PRODAJALKA

začetnica, izučena trgovine z mešanim blagom, želi službo za takoj ali pozneje. — Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod št. 471.

Proste službe

Podpisani župni urad razpisuje službo

ORGANISTA IN CERKVENIKA

Nastop 1. marca 1928. — Župni urad Dobrova pri Ljubljani. 475

Vrtnar

priden, zanesljiv, se za poldnevno delo sprejme v Ljubljani. — Ponudbe na upravo Slovenca pod 240.

Krojaškega vajenca
sprejem takoj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 503.

Dekle poštena in zdrava, se takoj sprejme k boljši družini. Zna tudi dobro kuhati in razumeti vsa gospodinska dela. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 490.

Zlatarske delavce

za bizuterijo, izdelavanje (Fasser), graverja za plitko rez (Flachstich) delavca ze veržice, karabinerje, dalje brusarico, išče zlatarska delavnica Josip Höflinger, Zagreb — Prilaz 29. 472

Stanovanja

Stanovanje

1 sobe in kuhinje išče mirna stranka brez otrok za takoj ali s 1. februarjem. Plačam do 600 Din. Ponudbe pod šifro »dve osebi« št. 477.

Lepo sobo

v sredini mesta, za eno ali dve osebi, z električno razsvetljavo, oddam s 1. febr. event. z vsa oskrbo. Naslov v upravi lista pod št. 483.

Sobo in kuhinjo

tudi izven Ljubljane, išče mirna gospa z enim otrokom. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 491.

Prazno sobo

ali KUHINJO in SOBO iščem v sredini mesta Celja za staro gospo do 1. februarja t. l. — Ponudbe na Vali Jost, Celje, Cankarjeva c. 5/II.

Leno nagrado za stanovanje

dohi oni, kateri mi do 1. II. t. l. preskrbi čedno stanovanje v centru mesta s tremi sobami ali več, kabinetom, sobo za služkinjo, kopalnico in pritliklami, ker se moram 1. V. že seliti. Naslov pove oglasni oddelk »Slovenca« ali naj se pošljejo ponudbe pod šifro »Nagrada za stan« št. 399.

V najem

Pleskarju in sobnemu slikarju se odda

prostor za delavnico v večjem promet. kraju gorenjskega mesta. Naslov v upravi lista št. 439.

»Zveza drž. nameštencev za Slovenijo« potrebuje za 1. febr. prazno prostor.

svetlo sobo

s posebnim vvhodom, po možnosti sredi mesta. — Ponudbe na oglas. oddel. lista pod šifro: »Zveza«.

Prvovrsten samostojen krojač

z večletno prakso, izurjen v moški in damski konfekciji, dobi stanovanje z delavnico v sredini mesta, v trgovski hiši. Pismene ponudbe na upravo lista pod šifro »Krojač« št. 437.

Posestva

HIŠO ali VILO

kupim v Ljubljani, dvorali večstanovanjsko, blizu centra. — Ponudbe poslati na upravo Slovenca pod »Solidna stavba«. 492

Radi selitve se prodaja stanovanjska hiša

stanovanje na razpolago. Pobrežje, cesta na Brezje 8 — Maribor. 283

POSESTVO prodam

zaradi starosti in osamljenosti, iz prošle volje. Posedstvo je ob glavni cesti in obstoja iz 16 m dolge in 9 m široke hiše (2 sobe s kuhinjo in prodajalna s koncesijoj), klet, hlev za 6 glav živine, pod. njive, travniki in 4½ orala gozda. Kdor si želi posedstvo ogledati, naj rše na naslov: Franc Morela, Trbovlje 2, h. št. 22. 435

Kdo kupi?

Čidova moka Din 5.— koruzni zdrob „3/5“

Prvovrstni izdelki od 25 kg napre. pošilja

PAVEL SEDEJ, Javornik smetni mlin — Gorenjsko.

Polenovka

namočena, najboljša, se dobi pri L. Buzzolini, Lingarjeva ulica. 251

Pletil stroj št 8

40 cm, dobro ohranjen, se prodaja. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 441.

Naša obrt

PERJE

kokošje, purje, gosje in račje po najnižji ceni in vsaki množini dobavlja trdka

E. VAJDA, Čakovec Metimurje.

Najlepša drva

Čebin, Wolfova ul. 1/2

Kašo,

rešprenj, ajdovo moko vedno svežo oddam na debel veletrgovina

A. VOLK, LJUBLJANA

Resi ova cesta 107.

Avto, Limusine

dobro ohranjen, za 6 oseb, takoj naprodaj. Vprašanja na naslov: Cron, Ambrožev trg 3/II. 496

Suhe hrastove in vovšove plohe

in škarate 13 in 15 mm prodaja Gašper Šturm, Selca nad Škotoj Loko. 470

Družba »Ilirija«

Premog - drva - koks - oglje

Dunajska cesta 46, poleg Iv Zakotnika Tel 2820

Stavbno podjetje ACCETTO & drugovi družba z o. z. Maribor Koroševa ul.

Dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani priporoča pri zaprtju in drugih težkočah želodca svojo preizkušeno

Želodčno tinkturo.

VSAK PETEK

namočena polenovka

pri »BOBENČKU«,

Sv. Petra cesta 15. Toči se prvovrstni beli in ruščiči Bizeljec ter dolenski črnina 9763

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljeni, dobri soprog, oče, stari oče, brat, stric, svak in tast, gospod

Franc Sever

hišni posestnik in mesarski mojster

v torek dne 17. januarja po dolgi, mučni bolezni, v 61. letu starosti, bogu vdano preminul.

Pogreb draga pokojnika bo v četrtek dne 19. januarja t. l. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Trnovska ulica 2, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 18. januarja 1928.

Globoko žalujoči ostali.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem prežalostno vest, da je naš dobri oče, oziroma soprog, stari oče in stric, gospod

Ivan Robežnik

gostilničar, trgovec in posestnik na Viču

danes ob pol 3. uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče v 63. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanek predragga pokojnika se prepeljejo v četrtek, 19. januarja ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Vič št. 70, na župno pokopališče na Viču. Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi sv. Antona na Viču.

Na Viču dne 18. januarja 1928.

Uršula Robežnik, soproga.

Ivan, Edvard, Vinko, Avgust, Milan, sinovi. Zora por. Slavec, Nađa, hčeri. Josip Slavec, zet. Mici Robežnik, sinova, Dragica, Merica, Ivanček, vnuki.

Vsemogočni je poklical k Sebi danes ob 9. uri zvečer po težki bolezni, previdenega s tolažili sv. vere v 52. letu starosti, mojega predobrega prebлага soproga, gospoda

dr. Ferdo Pirnat-a

odvetnika v Slovenjgradcu

Pogreb predragga rajnika bo v petek, dne 20. jan 1928 ob 2. uri popoldne izpred hiše žalosti na mestno pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo služila v soboto, 21. jan. 1928 ob pol 7. uri v tukajšnji farni cerkvi.

Slovenjgradec, 17. januarja 1928.

Adela dr. Pirnatova roj. Schaffer

soproga.

KAREL TSCHSCH, hranilnični tajnik, naznanja v svojem imenu svojih sester PAVLE PLACHTTI in MARY TSCHSCH in bratov viš. drž. pravdnika RUDOLFA TSCHSCH, dvornega svetnika dr. RIHARDA TSCHSCHER v generalnega majorja v pok. OSKARJA TSCHSCHER, ter tudi v imenu ostalih sorodnikov, pretužno vest o smrti predragga matere, ozir. stare matere, sestre in tašče, gospe

Terezije Tschsch

vdove po viš. dež. sodnem svetniku

ki je danes 17. januarja t. l. ponoči ob 1/2 12. uri, v 83. letu, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb draga pokojnice se bo vršil v četrtek 19. januarja ob 1/4 4. uri pop. iz Nunske ulice 8, na pokopališče pri Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v petek 20. jan. t. l. ob 7. uri dopoldne v cerkvi Marijinega Oznanenja v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 17. januarja 1928.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Med. Univ.

Dr. Ludovik Zalar

bivši zdravnik univerzitetne klinike prof. dr. Hochenegga na Dunaju, se je preselil na Sv. Petra cesto št. 2, Ljubljana.

Ordinira od 1/10 do 1/12 in od 2 do 1/4. Telefon 3003. Telefon 3003

MIZARJI!

Vezane PLOŠČE (Sperrplatten), lepe suhe, ima vedno v zalogi Ig. Repše, Ljubljana, Tesarska ul. 3.

Kdoproda?

Pohišto

spalnico in dobro ohranjeno kuhinjo kupim. Ponudbe pod »Plačano takoj« št. 476.

Motvoz (špaga) najcenejše direktno v tovarni Mehanična vrvarna šinkovec, Grosuplje 10245

Prodaja zelo dobro idočo, v centru Zagreba se nahajajočo

MENZO

ki jo poseja dnevno 370 do 400 gostov. Obratovanje zajamčeno in zelo dobro idočo. Prodajam le vsled tega, ker imam še eno menzo. Kupec naj se izvoli prepričati. Franjo Ciglenečki, Centralna menza, Samostanska ulica 18, Zagreb. 460

Volna - bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

Skopljanska moderno organizirana trgovska agencija z lastnim avtom, ki obiskuje vsa mesta v Južni Srbiji, bi sprejela se kako resno

zastopstvo

za vse kraje. Prvovrstne reference. Poštni predal 92 — Skopje. Telef. 162.

Jamski les

6 do 20 cm, lahko svež in skorji, kupi KOROŠEC Rimske Toplice. 497

Dodatni razpis

K razpisu ofertalne pismene dražbe zgradbe vodovoda mestne občine Laško se razglašja:

Ker ni izključeno, da bi se ne oddala dobavi cevi in armatur ločeno od gradbenih del, se ponudniki pozivajo, da stavijo ponudbe ločeno za izvršitev del in za dobavo cevi in armatur.

Župan mestne občine Laško: DR. FRAN ROŠ.

Ob progi Rajhenburg-Zagreb prodam radi družinskih razmer, lepo sortirano in dobro idočo

trgovino

z mešanim blagom.

Pogoji ugodni. — Potrebni kapital najmanj 250.000 Din. Prevz. m. takoj. Samo resni in zmožni reflektanti naj vpoš. ejo ponu. be na upravo »Slovenca« pod »Amerika« št. 488.

Zahvala.

Vsem, prijateljem in znancem, ki so našega ljubljena

Marijana

v dolgi bolezni obiskovali in tolažili, ga spremili v Ljubljani in v Kamniku na njegovi zadnji poti, ga sredi zime kar zasuli s cvetjem, vsem stoterim, ki so nam ustno in pismeno izrazili svoje sočutje, zlasti še g. zastopniku sveta slušateljev ljubljanske univerze, cand. phil. Ljubi Jurkoviču za poslovične besede pred hišo, dijaškemu pevskemu zboru v Ljubljani in pevskemu društvu »Lira« v Kamniku izrekamo svojo globoko, najiskrenejšo zahvalo.

Ljubljana - Kamnik, 17. januarja 1928.

Rodbina POLEC.

PROF. MATEJ VODUSEK naznanja v svojem in vseh svojih imenu, da je danes njegova preljubljena žena

Albina Vodusek

po kratkem trpljenju, previdena s svetotajstvi, Bogu vdana zatisnila oči v večni mir in pokoj.

Pogreb bo v petek dne 20. januarja t. l. ob 16. uri iz hiše št. 6 Vegove ulice.

Blagi duši — blag spomin!

V Ljubljani, dne 18. januarja 1928.

Kakšni bodo novi davki?

Belgrad, 18. januarja 1928.

V pozni uri je sinoči davčni odbor končal svoje delo. Prihodnji teden pride novi davčni zakon kot nujen na vrsto pred Narodno skupščino, vsled česar je pričakovati, da bo novi davčni zakon sklenjen že pred 1. februarjem. S tem bo popravljena največja krivica, katere se je skozi deset let godila prečanskim krajem, osobito pa Sloveniji.

Pričakovati bi bilo, da bi vsa slovenska javnost in vsa prečanska opozicija bila pravilno obveščena o novem davčnem zakonu ter da bi prizadevanje vladne večine podpirala. Kajti kakor bodo številke pokazale, pomeni novi davčni zakon za vse prečanske kraje, posebno pa za izmuzgano Slovenijo, veliko davčno olajšanje. Zato nam je nerazumljivo, kako morejo nekateri zastopniki slovenskih gospodarskih krogov udeleževati se protestnih zborovanj proti temu davčnemu zakonu, katere sklicujejo belgrajski interesenti. Da ti belgrajski krogi protestirajo proti novemu davčnemu zakonu, ki zanje v resnici pomeni večjo obremenitev, to razumemo. Zdrav razum pa ne more pojmiti, kako pride zastopnik Društva hišnih posestnikov slovenskih, da belgrajskim hišnim posestnikom drži štango. Parlamentarna opozicija, sestavljena iz radičevcev s Pučljem vred ter samostojnih demokratov skozi usta dr. Žerjave in Kramerja, istotako protestira proti novemu davčnemu zakonu. To pribijemo radi tega, da se ugotovi: radičevci, samostojneži in žerjavovci so hoteli preprečiti davčno olajšavo za Slovenijo.

Da novi davčni zakon res pomeni olajšanje, zato v naslednjem prinašamo številke, ki naj govore!

Zemljiški davek

Zemljiški davek se bo odmerjal progresivno od čistega katastrskega donosa. Odmerjal se bo sledeče:

1. Osnovni zemljiški davek bo znašal 12% čistega katastrskega donosa.

2. Dopolnilni davek pa bo progresiven in sicer po sledeči tabeli:

Do 500 Din čistega katastrskega donosa ne bo dopolnilnega davka; od 500—1000 Din 2% dopolnilnega davka; od 1000—2000 Din 3%; od 2000—3000 Din 4%; od 3000—4000 dinarjev 5%; od 4000—5000 Din 6%; od 5000—6000 Din 7%; od 6000—7000 Din 8%; od 7000—8000 Din 9%; od 8000—10.000 Din 10%; preko 10.000 Din 12%.

Čisti katastrski donos se bo samoposebi umevno v celi državi zvišal. Določile ga bodo na podlagi kakovosti zemlje in posameznih krajev posebne komisije. Določeno je, da bo v vsaki občini v komisijo občina mogla delegirati po tri svoje zastopnike. Kakor se pričakuje, bo čisti katastrski donos v Dalmaciji znašal 40 Din na ha, v Črni gori 20 Din, v Sloveniji 161 Din, v Južni Srbiji 150 Din, na Hrvaškem in v Slavoniji 175 Din, v Severni Srbiji 180 Din, v Bosni in Hercegovini 150 Din, v Vojvodini 600 Din. To bi bil povprečen katastrski donos v posameznih deželah.

Na podlagi tega lahko izračunamo, koliko se bo po novem zakonu znižal pri nas zemljiški davek. Za vzgled:

Posestnik z 10 ha zemlje je plačeval doslej zemljiškega davka z vsemi pribitki, invalidskim davkom in komorsko doklado 376 Din 50 par. Poleg tega je tak posestnik bil navadno že podvržen plačevanju dohodnine. Po novem davčnem zakonu pa bo plačal vsega skupaj 240 Din zemljiškega davka. (Komorska doklada in invalidski davek odpadeta poslej.) Poleg tega pa odpade še nevarnost dohodnine.

Proračunjen je zemljiški davek z dopolnilnim davkom vred v celi državi na 600 milijonov dinarjev.

Hišni davek

Pri hišnem davku je treba omeniti, da so hišnega davka proste vse kmetske hiše v kmetskih občinah. Enako so tega davka proste vse hiše in zgradbe zadrug. Hišni davek se odmerja od najemščine. Zato se bodo po tem davku obdavčile tudi kmetske hiše, ki bi bile sicer oproščene, če v dotičnih hišah stanujejo najemniki. Odmera se vrši tako: Od celokupne najemščine se odbije 20—30% (na deželi več, v mestih manj) za amortizacijo in popravilo hiš. Od preostalega zneska znaša osnovni davek 12%. Tudi pri hišnem davku je dopolnilni davek v progresiji po naslednji lestvici:

Do 1000 Din 2%; od 1000—2000 Din 3%; od 2000—3000 Din 4%; od 3000—4000 Din 5%; od 4000—5500 6.3%; od 5500—7500 Din 7.8%; od 7500—10.000 Din 9.4%; preko 10.000 Din 10%.

Tudi ta davek tedaj pomeni znatno olajšanje stanovanjskih hiš. Po računu, ki ga imamo pred seboj, je hišni posestnik s 5000 Din letne najemščine plačal doslej 1893 Din davka. Po novem davčnem zakonu pa bo plačal osnovnega davka (12% po zakonitem odbitku) 480 Din in dopolnilnega davka 5%, kar znaša 200 Din, tedaj skupno 680 Din ali skoro dve tretjini manj kot doslej. Zato je res neumljivo, kako more kak slovenski hišni posestnik še protestirati proti novemu davčnemu zakonu.

Pridobnina

To plačujejo industrijska in obrtna podjetja, trgovci in obrtniki. Z ozirom na velikost obrata in kapitalno moč se ta davek razdeli v tri dele.

Prva skupina z najmočnejšo kapitalno močjo bo plačala 10% osnovnega davka.

Druga skupina, ki se razdeli v dve podskupini bo plačevala 8% in 6% osnovnega davka.

Tretja skupina (mali obrtniki) 4% osnovnega davka.

Dopolnilni davek v progresiji bo znašal od dohodkov za vse skupine v enakem razmerju po sledeči lestvici:

Do 10.000 Din 2%, od 10.000 do 20.000 Din 2.5%, od 20.000 do 30.000 Din 3%, od 30.000 do 50.000 Din 4%, od 50.000—70.000 Din 5%, od 70.000—90.000 Din 6%, od 90.000 do 120.000 Din 8%, od 120.000—150.000 Din 10%. Nad 150.000 Din 12%.

Krošnjariji bodo plačevali letno po 60 Din tega davka, agenti pa po 1000 Din.

Davek na čisti dobiček družb zavezanih javnemu polagan u računov

Davkoplačevalci tega davka so razdeljeni v tri dele

Prvo skupino tvorijo zadrage in regulativne hranilnice. Računovke so izvzete. Ta skupina plača 10% osnovnega davka.

Druga skupina so industrijska in rudarska podjetja. Ta plačajo 11% osnovn. davka.

Tretjo skupino pa tvorijo ostale družbe (banke itd.), ki plačajo 12% osnovn. davka.

Dopolnilni davek se pri teh podjetjih odmerja po rentabilnosti podjetja. Rentabilnost se določa po razmerju med kapitalom in čistim dobičkom v procentih. Za kapital je smatrati glavnico in rezervne fonde. Dopolnilni davek je tudi tu progresiven. Če n. pr. kaka družba ima čistega dobička v iznosu do 6% kapitala, plača 2% dopolnilnega davka. Lestvica je sledeča:

Rentabilnost do 6% 2% dopolnilnega davka, do 8 odstot. 3 odstot. do 10 odstot. 4%, do 12 odstot. 5 odstot., do 14 odstot. 6 odstot., do 16 odstot. 7 odstot., do 18 odstot. 8 odstot., do 20 odstot. 9 odstot., do 22 odstot. 10 odstot., do 24 odstot. 11 odstot., do 26 odstot. 12 odstot., do 28 odstot. 13 odstot., do 30 odstot. 14 odstot., nad 30 odstot. 15 odstot.

Pri tem davku, ki je brez dvoma majhen in za dve tretjini manjši od dosedanjega, je čudno, kako so se zastopniki kapitalističnih družb izven parlamenta, v parlamentu samem pa po poslancih in govornikih SDS, protivili temu davku, češ, da je prevelik. SDS je ravno pri tem davku polazala, kako hudo ji je za vsak vinar, ki ga bodo kapitalistične družbe plačevale v državno blagajno. Gospodje SDS so se na vse kriplje trudili, da bi ta davek še zmanjšali, čeprav je v primeri z drugimi davki po novem davčnem zakonu nizek.

Davek na rente

Davek na hranilne vloge prihranka bo znašal 8 odstot. Davek na druge obresti pa 15 odstot.

Pripomniti pa je, da so tega davka oproščene zadrage, osnovane na podlagi združnega računa ter vse oblastne hranilnice. (Na Kranjskem Kranjska hranilnica.)

Davek na plače

Ta davek je določen za vse nameščence brez razlike z mesečno plačo po eni tabeli, in za delavce s tedensko plačo po drugi tabeli, ki se pa bistveno med seboj ne razlikujeta.

Pri tej vrsti davka je vpeljan eksistenčni minimum, ki znaša za davčnega obvezanega samega 4800 Din letno in za vsakega otroka še 1200 Din letno povrh. Pri proračunanju na podlagi spodnjih tabel je treba paziti, da se eksistenčni minimum od celoga zaslužka odbije. Ker je lestvica sestavljena po mesečnih oziroma tedenskih dohodkih, se od mesečne plače nameščenca odbije na mesec 400 Din, če pa ima družino pa še za vsakega otroka po 100 Din in šele od vsote, katere po tem zakonitem osnutku ostane, se plača ta davek. Analogno se računa pri delavcih s tedensko plačo. Povsod se mora prej eksistenčni minimum odbiti. Cel eksistenčni minimum se odbije pri mesečnih dohodkih do 4000 Din. Pri mesečnih dohodkih od 4000—6000 Din se odbije le polovica eksistenčnega minuma. Pri dohodkih pa, ki so večji kot 6000 Din mesečno, se ne odbije eksistenčni minimum, marveč se plača davek od celoga zaslužka.

Za lažje razumevanje naj navedemo tale slučaj:

Zasebni nameščence s 4000 Din mesečne plače in 4 otroki ima eksistenčni minimum na mesec 800 Din. Ta vsota se odbije od vsote zaslužka ter ostane 3200 Din. Na podlagi dolnje tabele plača od 3.200 Din mesečno 157 dinarjev davka, kar znaša na leto 1884 Din, medtem ko je doslej plačeval 2400 Din dohodnine. Izdatno manjši je ta davek z ozirom na doslej veljavni zakon za zasebne nameščence. V nižjih kategorijah je s tem tudi izdatno omiljen davek na ročno delo, ker bo vsakdo plačeval manj davka kakor ga je plačeval doslej, posebno pa očetje številne družine.

Lestvici se glasita:

1. ZA TEDENSKI DOHODEK, ZMANJŠAN Z ZAKONSKIM ODBITKOM.

Stopnja	Dohodek Din	Davek Din
1.	do 48	1.—
2.	49—72	1.50
3.	73—96	2.—
4.	97—120	2.50
5.	121—145	3.—
6.	146—168	4.—
7.	169—192	4.50
8.	193—216	5.50
9.	217—240	6.50
10.	241—264	7.50

Stopnja	Dohodek Din	Davek Din
11.	265—288	8.50
12.	289—312	9.50
13.	313—336	10.50
14.	337—360	11.50
15.	361—384	12.50
16.	385—408	14.—
17.	409—432	15.—
18.	433—456	16.—
19.	457—480	18.—
20.	481—504	19.—
21.	505—528	20.50
22.	529—552	22.—
23.	553—576	23.50
24.	577—600	25.—
25.	601—624	27.—
26.	625—648	28.50
27.	649—672	30.—
28.	673—696	32.—
29.	697—720	34.50
30.	721—744	36.—
31.	745—768	38.—
32.	769—792	40.—
33.	793—816	42.50
34.	817—840	44.—
35.	841—864	46.—
36.	865—888	48.—
37.	889—912	50.—
38.	913—936	52.—
39.	937—960	55.—
40.	961—984	57.—
41.	985—1008	59.—
42.	1009—1032	62.—
43.	1033—1056	64.—
44.	1056—1080	66.—
45.	1081—1104	68.—
46.	1105—1128	70.—
47.	1129—1152	72.—
48.	1153—1176	74.—
49.	1177—1200	76.—
50.	1201—1224	78.—
51.	1225—1248	80.—
52.	1249—1272	83.—
53.	1273—1296	85.—
54.	1297—1320	87.—
55.	1321—1344	89.—
56.	1345—1368	92.—
57.	1369—1392	94.—
58.	1393—1416	96.—
59.	1417—1440	98.—
60.	1441—1464	101.—
61.	1465—1488	103.—
62.	1489—1512	106.—
63.	1513—1536	108.—
64.	1537—1560	111.—
65.	1561—1584	113.—
66.	1585—1608	116.—
67.	1609—1632	118.—
68.	1633—1656	121.—
69.	1657—1680	123.—
70.	1681—1704	126.—
71.	1705—1728	129.—
72.	1729—1752	131.50
73.	1753—1776	134.—
74.	1777—1800	137.—
75.	1801—1824	139.—
76.	1825—1848	142.—
77.	1849—1872	145.—
78.	1873—1896	148.—
79.	1897—1920	151.—
80.	1921—1944	154.—
81.	1945—1968	156.—
82.	1969—1992	159.—
83.	1993—2016	162.—
84.	2017—2040	165.—
85.	2041—2064	168.—
86.	2065—2088	171.—
87.	2089—2112	174.—
88.	2113—2136	177.—
89.	2137—2160	180.—
90.	2161—2184	183.—
91.	2185—2208	186.—
92.	2209—2232	190.—
93.	2233—2256	193.—
94.	2257—2280	196.—
95.	2281—2304	199.—
96.	2305—2328	202.—
97.	2329—2352	205.—
98.	2353—2376	209.—
99.	2377—2400	212.—
100.	2401—2424	216.—
101.	2425—2448	219.—
102.	2449—2472	222.—
103.	2473—2496	224.—
104.	2497—2520	226.—
105.	preko 2520	9%

2. ZA MESEČNI DOHODEK, ZMANJŠAN Z ZAKONSKIM ODBITKOM.

Stopnja	Dohodek Din	Davek Din
1.	do 200	4.—
2.	201—300	6.—
3.	301—400	9.—
4.	401—500	11.—
5.	501—600	14.—
6.	601—700	17.—
7.	701—800	20.—
8.	801—900	23.—
9.	901—1000	27.—
10.	1001—1100	31.—
11.	1101—1200	35.—
12.	1201—1300	39.—
13.	1301—1400	43.—
14.	1401—1500	48.—
15.	1501—1600	53.—
16.	1601—1700	58.—
17.	1701—1800	63.—
18.	1801—1900	68.—
19.	1901—2000	74.—
20.	2001—2100	80.—
21.	2101—2200	86.—
22.	2201—2300	92.—
23.	2301—2400	98.—
24.	2401—2500	103.—
25.	2501—2600	112.—
26.	2601—2700	119.—
27.	2701—2800	126.—
28.	2801—2900	133.—
29.	2901—3000	141.—
30.	3001—3100	149.—
31.	3101—3200	157.—
32.	3201—3300	165.—
33.	3301—3400	173.—
34.	3401—3500	182.—
35.	3501—3600	191.—
36.	3601—3700	200.—
37.	3701—3800	209.—
38.	3801—3900	218.—
39.	3901—4000	228.—
40.	4001—4100	238.—
41.	4101—4200	248.—
42.	4201—4300	258.—
43.	4301—4400	266.—

Stopnja	Dohodek Din	Davek Din
44.	4401— 4500	275.—
45.	4501— 4600	285.—
46.	4601— 4700	291.—
47.	4701— 4800	300.—
48.	4801— 4900	309.—
49.	4901— 5000	318.—
50.	5001— 5100	326.—
51.	5101— 5200	335.—
52.	5201— 5300	358.—
53.	5301— 5400	354.—
54.	5401— 5500	363.—
55.	5501— 5600	372.—
56.	5601— 5700	382.—
57.	5701— 5800	392.—
58.	5801— 5900	401.—
59.	5901— 6000	411.—
60.	6001— 6100	421.—
61.	6101— 6200	431.—
62.	6201— 6300	441.—
63.	6301— 6400	451.—
64.	6401— 6500	462.—
65.	6501— 6600	472.—
66.	6601— 6700	482.—
67.	6701— 6800	493.—
68.	6801— 6900	503.—
69.	6901— 7000	514.—
70.	7001— 7100	525.—
71.	7101— 7200	536.—
72.	7201— 7300	548.—
73.	7301— 7400	558.—
74.	7401— 7500	570.—
75.	7501— 7600	581.—
76.	7601— 7700	593.—
77.	7701— 7800	605.—
78.	7801— 7900	616.—
79.	7901— 8000	628.—
80.	8001— 8100	640.—
81.	8101— 8200	652.—
82.	8201— 8300	664.—
83.	8301— 8400	676.—
84.	8401— 8500	689.—
85.	8501— 8600	701.—
86.	8601— 8700	713.—
87.	8701— 8800	726.—
88.	8801— 8900	738.—
89.	8901— 9000	752.—
90.	9001— 9100	764.—
91.	9101— 9200	778.—
92.	9201— 9300	791.—
93.	9301— 9400	804.—
94.	9401— 9500	817.—
95.	9501— 9600	830.—
96.	9601— 9700	844.—
97.	9701— 9800	858.—
98.	9801— 9900	871.—
99.	9901—10000	885.—
100.	10001—10100	899.—
101.	10101—10200	912.—
102.	10201—10300	925.—
103.	10301—10400	935.—
104.	10401—10500	945.—
105.	10500—12000	10%
106.	12000—15000	11%
107.	15000—18000	12%
108.	preko 18000	15%

Komunike demokratske stranke

O čem so se razgovarjali Davidovič, Pribečević in Jovanovič — Davidovič ostane pri prvem pismu seljačko-demokratski koaliciji in zemljoradnikom — Ostane torej vse pri starem

Belgrad, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Tajništvo demokratskega kluba je ob obisku Pribečevića in Jovanoviča pri Davidoviču izdalo sledeče obvestilo: »Ob menjavi misli med Pribečevićem, Jovanovičem in Davidovičem se je ugotovilo, da je kongres DS v svoji zahtevi za zboljšanje položaja naglasil v glavnem tisto, o čemer so se zastopniki samostojno demokratske koalicije in zemljoradniškega kluba že preje sporazumeli s šefom DS, ko se je govorilo o podlagi za koncentracijo. Te zahteve vsebujejo v prvi vrsti gospodarske reforme: nujno pomoč krajem brez kruha in brez zaslužka, ravno tako neodložljivo pomoč kmetijstvu, ki je v krizi, zmanjšanje in izenačenje bremen, kreditiranje kmetijstva s hipotekami in kratkoročnimi zadružnimi krediti, praktičen pouk ljudstva o kmetijstvu, varčevanje z revizijo prevelikega uradniškega kadra in revizijo uradniškega zakona, pri uradništvu naj se izvede depolitizacija in revizija predloženega proračuna v gornje svrhe.

Ker je kongres DS naročil Davidoviču, da v tej smeri dela, je Davidovič pričel razgovore z zastopniki posameznih skupin. Prvič se je razgovarjal s tistimi, ki so že pred tem dali iniciativo v tej smeri in s katerimi je že prišlo do popolnega sporazuma v glavnih črtah. Razgovarjal se bo tudi z zastopniki ostalih sku-

pin. Davidovič je povzel iniciativo po svojem čutu dolžnosti nasproti državi brez katerekoli strankarske ali osebno-taktilne misli in pretenzije, kakor hoče to gotov del strankarskega časopisja orisati. Gre za široko koncentracijo, ki bo morala biti na višini svoje naloge. Ali bo v ta široki okvir samostojno demokratska koalicija stopila z demokratsko stranko kot ena strankarska celota ali kot nekaka tesnejša zajednica, to je odvisno od tega, v kolikor se bo na obeh straneh pokazalo soglasje za ta veliki cilj, za katerega se Davidovič tudi danes neomajno zavzema, zvest liniji, ki jo je obeležil s svojim prvim pismom zastopnikom seljačko-demokratske koalicije in zemljoradniškemu klubu: Stjepanu Radiću, Pribečeviću in Joci Jovanoviču.

Komunike sam je dovolj jasn in ne potrebuje nobenih komentarjev.

Prihodnja seja skupščine 24. t. m.

Belgrad, 19. jan. (Brz. »Slov.«) Predsednik narodne skupščine je sklical sejo narodne skupščine za 24. t. m. Na dnevnem redu je določitev dnevnega reda prihodnje seje. V kolikor smo obveščeni, pride na dnevni red zakon o izenačenju davkov, o katerem bo radikalni klub popreje razpravljati.

Madiarska naj ostane zopet nekaznovana?

Pariz, 19. jan. (Tel. »Slov.«) V »Echo de Paris« napoveduje Pertinax, da proti Madžarski ni pričakovati nobene kontrole Društva narodov radi tajnega oboroževanja, ker postopek investigacije Društva narodov še ni dogotovljen, kakor tudi iz političnih razlogov: Nemčija bi namreč odklonila preiskavo, ker ne želi nobenega precedenta, Anglija, ker ne maha ogroziti svojih madžarskih interesov, in Italija, ker bi sama utegnila biti zapletena v afero. Vprašanje pa je, ali se bo dala mala antanta s tem ustrahovati.

Mala antanta bo le vložila noto

Ženeva, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Naš delegat pri Društvu narodov Konstatin Fotić in češkoslovaški delegat Veverka sta obiskala glavnega tajnika D. N. Drymonda in ga obvestila o slučaju tihotapstva orožja na Madžarsko. Čez tri dni bodo države male antante poslale to noto, ki se je danes osebno izročila glavnemu tajniku, tudi Svetu Društva narodov, in predložile memorandum, v katerem se bo obrazložil zgodovinski razvoj te madžarske afere.

Madiarski uradniki nimaio sreče

Praga, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Češkoslovaško-madžarsko razsodišče v Haagu se je v procesu bivših madžarskih uradnikov na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji, ki so po prevratu odkrili Češkoslovaški prisego zvestobe in tožili za odkodnino za neizplačane prejemke vsaj do dneva veljavnosti trianonske pogodbe, izreklo za nepristojno, ker javnopravne zahteve državnih namestencev ne spadajo pod določila mirovne pogodbe glede varstva privatnega imetja. Ta razsodba je preudicijska za okoli 700 enakih tožb.

24. januarja pričakujejo v Rimu Titulesca.

Rim, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Romunski zuninji minister se pričakuje v Rimu dne 24. januarja.

Poslanik Beaumarchais nastopil

Rim, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Novi francoski poslanik v Rimu De Beaumarchais je šel včeraj zvečer v palačo Chigi, da napravi Musoliniju svoj nastopni obisk. Te dni pa bo šel na Kvirinal, da predloži italijanskemu kralju svoja poverljiva pisma.

Beaumarchais — dobrodošel.

Rim, 19. januarja. (Tel. »Slov.«) »Giornale d'Italia« komentira prihod novega francoskega poslanika Beaumarchaisa in pravi, da če ima poslanik dobro voljo in dovolj razumevanja za italijanske potrebe, bo v Rimu gotovo pristrčno pozdravljen. V tem slučaju bo imel pomoč Italije na svoji strani.

Italijane obtožujejo tudi Angleži

London, 19. jan. (Tel. »Slov.«) »Manchester Guardian« je prinesel več člankov o postopanju z narodnimi manjšinami v Italiji in prihaja do zaključka, da tli v teh grozovitih italijanskih odredbah za zatiranje drugih narodov kal nova vojna.

Prijateljska pogodba med Španijo in Francijo podpisana.

Pariz, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Briand in španski poslanik Quinones de Leon sta danes podpisala prijateljsko in razsodiščno pogodbo med Španijo in Francijo. Pogodba ureja ob enem tudi pravni položaj obojestranskih državljanov pred sodišči.

Szeredy najslovesnejše sprejet

Budimpešta, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Novi madžarski primas Justinijan Szeredy je bil danes slovesno sprejet, ko se je pripeljal na madžarska tla. Obmejna postaja v Veliki Kaniži je bila vsa okrašena s cveticami, girlandami in zastavami. Ze takoj po polnoči so se zbirale pred kolodvorom velike množice raznih deputacij, društev, vojaštva, gozdovnikov itd. Tudi lokomotiva, ki je vozila vlak od obmejne postaje, je bila vsa okrašena s smrečjem in cvetlicami in z apostolskim križem, spletenih iz belih rož. V čakalnici je primas sprejel prve čestitke. Najprvo ga je pozdravil nadvojvoda Josip Franc, primas pa je v svojem odgovoru opozarjal na pomen madžarsko-italijanskega prijateljstva in na neokrnjeno državo krone sv. Štefana, pri tem pa poudarjal, da je prijatelj miru in pravičnosti. Tudi v Budimpešti je bil je bil oficijelen sprejem, vlak pa tam ni ostal dolgo časa, temveč je primas takoj nadaljeval pot v Ostrigon. Vse postaje so bile okrašene, ljudske množice pa so povsod klečale, dokler se vlak ni odpeljal.

Ludvik XVI ima še živega potomca?

Pariz, 19. jan. (Tel. »Slov.«) V procesu princa Parma-Bourbon proti francoski državi radi izročitve zaplenjenega gradu Chambord se je včeraj zglasil princ Louis Bourbonški, ki je protestiral proti zahtevkom princa Parma-Bourbon, ker ima samo on kot pravni dedič po Ludviku XVI. pravico do kronskega premoženja Chambord. On trdi, da more dokazati po tajnih arhivih, ki so bili odprti vsled revolucije v Avstriji in Nemčiji, da je vnuk nekega Naundorffa, ki je direktni potomec Ludvika XVI. — Zgodovinsko se je doslej verovalo, da je bil Ludvik XVI. iz ječe v Templu oddan v uk nekemu čevljarju in da je zgodaj umrl na jetiki, dočim Naundorff trdi, da je iz ječe ušel in postal njegov oče. Louis Bourbonški trdi, da to lahko dokaže sodišču.

Grki ne marajo davkov

Atene, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Na otokih Arhipelaga se kaže med prebivalstvom vedno večja opozicijska agitacija, ki se pripisuje rovarjenju bivšega diktatorja generala Pangalosa. Tako je na Kreti 500 kmetov sežgalo v vaseh zemljiške knjige in arhive finančnih oblasti, na Krku pa niso hoteli plačati davkov. V obeh primerih pa gre baje samo za osamljene akcije.

Tudi v Perziji davki niso priljubljeni

London, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Reuter poroča iz Basre, da so se v distriktu Kasban v južnozpadni Perziji uprli kmetje radi dvojne obdavčenja. Odpustili so perzijske uradnike in zasedli uradna poslopja. Vlada je poslala tja čete ter je bilo dosedaj v bojih ubitih 80 kmetov.

Angleži bodo dali poljedelstvu kredite

London, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Angleški kabinet se je včeraj pečal s predlogom o kreditni reformi za poljedelstvo, da se zboljša preskrba poljedelstva z denarnimi sredstvi. Pri tem pa baje ne gre za subvencije vlade, temveč za vladne garancije za kredite.

Vsi glavni opozicionalci v prognanstvu

Moskva, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Kolikor se tiče odličnih članov opozicije, je prognanstvo sedaj izvršeno. Trockij je moral v Vjerni, Radek, Smirnov, Smilga in Satronov v severnoruske in sibirске kraje, Sinovjev in Kamenov v Tambov in Penso, kjer dobijo sovjetske urade. Odloki so utemeljeni s tem, da so delali protisocialno in da so bili v zvezi z inozemsko buržuazijo.

Svarilna eksekucija v Carigradu

Carigrad, 18. jan. (Tel. »Slov.«) Davi so bili trije člani neke tolpe, ki je nameravala izvršiti atentat na vlak Gazi, javno obešeni na mostu v Carigradu. Mnogo radevednežev je prisostvovalo eksekuciji. Enega izmed obsojencev so morali na vozu pripeljati na morišče, ker je bil ranjen in ni mogel hoditi. Trupla obešenecv so več minut trepetala in so jih pustili viseti več ur. Rabljli so potem prodajali koščke vrvi kot talismane.

Študenti — sovjetski vohuni.

London, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Nemški študent Heinsel in angleški študent Cartany sta bila pri londonskem kazenskem sodišču obsojena na 10 let ječe radi vohunstva za sovjetsko Rusijo.

Študentski nemiri so se preselili na Poljsko

Varšava, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Med poljskimi in ukrajinskimi študenti so se vršili veliki pretepi. Včeraj je bilo pri tem 6 težko ranjenih. Policija je več študentov aretirala.

Pogreb Vladimirja Mažuraniča

Zagreb, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Danes je bil slovesno pokopan pok. Vladimir Mažuranič. Pogreba so se udeležili zastopniki civilnih, vojaških in cerkvenih oblasti. Kralja je zastopal general Matić. Tudi ostalo meščanstvo se je udeležilo pogreba v ogromnem številu.

Vseameriški kongres

Ironija usode ali pa ironija Evrope je, da po sto letih politike svete alijanse, ki je s svojo politiko vmešavanja v druge države rodila v Ameriki Monroe-doktrino in zgodovinsko geslo: Ameriko Amerikancem! ravno ista Amerika dejansko vodi usodo evropskih držav in da v prvi vrsti Združene države severne Amerike, proti katerim je tedanja Anglija z zaposedbo Washingtona vodila borbo, vračajo svetu milo za drago. S tega stališča presojamo trenutno vseameriško zborovanje v Havani na otoku Kubi, kjer so zbrani diplomatski zastopniki vseh ameriških držav in kjer gre poleg ureditve raznih pravnih in tehničnih skupnih vprašanj na eni strani za manifestacijo panamerikanizma, na drugi strani pa za manifestacijo moči Združenih držav severne Amerike, danes najmočnejše velesile na svetu.

Brezobzirno moramo ravno ob tej priliki pogledati svet ironiji Evrope v obraz; tajiti dejstva bi pomenilo namreč jecljajoče izmišljevanje otroka, ki se boji domov. In ta ironija nam pove: Združene države severne Amerike so po grozovitih morijih v Evropi prevzele vodstvo sveta in še posebej obeh Amerik v svoje roke.

Vodstvo sveta: Amerika predvojni dolžnik trka danes kot Amerika - upnik na finančna vrata vseh evropskih držav. Štiri milijarde dolga so se spremenile v štiri milijarde vojnih terjatev. Država, kjer je preko polovice celokupnega svetovnega zlata in tehničnih naprav, si usuznjuje svet korak za korakom. Je upnik Italije in Francije, srednjih in malih držav, prodira s posojili enako na Poljsko kot v Jugoslavijo in Grčijo, tolče sovjetske enako kot izrablja Kitajce, grabi za objave Afrike, se vseljuje v pokrajine ob Nilu in odloča o najtežjem gospodarskem — reparacijskem problemu za Evropo, čigar ureditev nosi izzivalno ime ameriškega podpredsednika Dawesa in si preko določb raznih pariških in washingtonskih konferenc in dogovorov gradi najmočnejše vojno in trg. brodogradje za gospodarstvo na morju. A da je ironija popolna: Amerika spravlja cele gradove kulturno nenadomestljivega pomena preko oceana, določuje v mišljenju, kulturi, arhitekturi, petju in glasbi novo smer, kot jo ona hoče!

Združene države severne Amerike so si privoščile še drugo ironijo nad Ameriko samo in dejansko proglasile, da Monroe-doktrina nevmešavanja velja le zanje, za ostale ameriške države pa ostane morda le zgodovinski spomin. In da dajo temu dejstvu poseben povdarek, gre na sedanjo konferenco sam predsednik Coolidge, čeprav po ustavi ne bi smel za dobo službe prestopiti meje svoje države. Coolidge sicer govori na kongresu o življenjskih interesih vseh, ki nas Amerikanci »držijo«, o »panamerikanski solidarnosti«, o »narodih Amerike v popolni enakopravnosti«, o »pravici, ki je obrambni oklep malih narodov«, a praktično je bela hiša v Washingtonu že zapisala usodo teh malih držav. Coolidge sam se je pripeljal na bojni ladji »Texas«, ki nosi ime po ozemlju, ki ga je Uniji morala odstopiti Mehika. Ravno pred kongresom je iz Washingtona poletel v Mehiko city zmagovalec oceana Lindbergh, da podkrepi mehičansko kapitulacijo pred petrolejskimi magnati Unije in torej spravo, na podlagi katere je Calles hoče-noče dal svojim delegatom točna navodila, naj se na zborovanju ne vtikajo v interese Unije. Argentinski minister Gallardo se je unijski ofenzivi v Niharagui spretno izognil, češ, da je Nikaragua od Argentinije preveč oddaljena in Argentinci njene probleme vse premalo poznajo, da bi mogli o njih razpravljati... Pa saj se je razporedba Nicaragua itak izvršila pod pretvezo, da gre za boj proti morskim roparjem — domačim generalom... In končno ima danes Monroe-doktrina itak ta smisel, da ima Amerika danes dve coni, od katerih je eno varovati in stražiti, sedeva po principu, kot ga je postavil že pokojni predsednik Roosevelt: Sejmo simpatije in si ovojimo trge!

Pa vendar: Vsa Amerika se je zbrala. In to vkljub velikim nasprotstvom severa in juga! Duh ameriške skupnosti je le! Obubožana Evropa pa se nasprotno grize v borbi za fašizem, demokracijo, diktaturo, sovjetske in komunizem, veliko in malo antanto, francosko, angleško in rusko politično atmosfero, v borbi med delodajalci in delojemalci, da končno kot brezodporni plen pade v roke velikima ofenzivama iz vzhoda — Azije — in zapada — Amerike.

Vodja Nicaragua Sandino ubit

Newyork, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Čuje se, da je bil nicaraguanski revolucionar Sandino ubit, ko je ameriško letalo metalo bombe na glavni kvartir v Elchipo. Njegovi pristaši so zbežali preko meje v Honduras in je ostalo mesto Elchipo skoraj popolnoma zapuščeno.

Govorimo javno o tem, kar vsem prija

Pariz, 19. jan. (Tel. »Slov.«) Po poročilih iz Havane so šefi delegacij s 15 proti 6 glasovom sklenili, da naj bodo vse seje panamerikanske konference javne, ker bi se sicer javnost pritoževala nad tajno diplomacijo, katero naj podpirajo ravno združene države severne Amerike. Vendar pa so se predstavniki večjih držav tudi dogovorili, da se vzame beseda tistemu, ki bi začel govoriti o kakem mučnem vrašanju.

nega odbora. Tozadevni akt se že nahaja v finančnem odboru in bodo zastopniki Jugoslovanskega kluba zastavili svoj vpliv, da pride do odobritve kredita in da bo imel Maribor že letos prepotrebno avtomatično telefonsko centralo.

□ **Trgovina z dekleti.** Pod tem naslovom so prinesli vsi časopisi članke iz Maribora ter opisovali, da je izginilo dvoje deklet. To je vzbudilo precej nepotrebnega razburjenja. Zakaj obe dekleti se sedaj nahajata doma pri svojih starših. Ena je služila neke v Medimurju, a bila vsled nezadostnega poznanja v gospodinskih zadevah iz službe odpuščenca. Druga bi imela nastopiti dobro službo v Čakovcu. Ni se ji ljubilo delati, odšla je za nekaj dni k svojemu fantu. Seveda je bilo mnogo hrupa, ko sta izginili brez sledu, a temu sta krivi sami, ker nista sporočili svojim staršem, kje da se nahajata.

Dopisi

Trbovlje

☆ **Burno zborovanje obrtnikov.** Obrtno društvo je bilo primorano sklicati zborovanje svojih članov, katerega se je udeležilo v sredo zvečer, okoli 50 oseb. Konec se je moralo napraviti govoricam, da je vodstvo krivo, da je TPD prepovedalo onim, ki so pri rudniku na delu, izvrševati svojo obrt tudi doma, in ti lažje konkurirajo s takimi, ki niso pri rudniku v službi, obenem imajo pa po več vajecev, ki se seveda brez mojstra ne morejo usposobiti za svoj poklic. Ko je pa še g. Rozin prečital resolucijo, da se nastop TPD odobrava, je nastal hrup. Navse zadnje se je sklenilo, da je treba brniti one, ki nimajo vajencev, hočejo pa doma izvrševati svojo obrt, da se zanje pri TPD posreduje. — Nastop in govor g. trgovca Paulina o novih davkih, o g. Jelačinu itd., ni imel onega uspeha, kot si ga je kot predsednik SDS predstavljal, ker so ga že dopoldne čitali v »Jutru«.

★ **Marenberg.** — Glavno zalogo tobaka ima od novega leta trgovec g. Langeršek. — Slovensko gostilno in kavarno v kratkem odpre tukaj g. Cizej.

Zborovanje vojnih oškodovancev

Na poziv »Odbora vojnih oškodovancev (prečanov) v Mariboru se je vršil pred kratkimi občni sestaneke vojnih oškodovancev v prostorih Narodnega doma v Mariboru. Ob precejšnji udeležbi sotrpinov vojnih oškodovancev je pozdravil predsednik g. Fran Novak s primernim nagovorom navzoče in poročal o teženjavi za doseganje pravic, ki jih imajo vojni oškodovanci. Nato je podal tajnik odbora g. Oroslav Rakuša izčrpano poročilo, koliko vlog in spomenic se je že izdelalo ter vposlalo raznim merodajnim činiteljem in vladi. Na te vloge, izvzemši častno izjemo gospoda ministrskega predsednika Velja Vukičevića ni prišel niti en odgovor. Poročilo je nadalje o raznih dopisih, od katerih so se posebno navseti g. dr. Wilfana glede korakov, potrebnih za doseganje vojne odškodnine in tolmačenje pravic do iste s hvaležnostjo na znanje vzeli. Tajnikovo poročilo je bilo zanimivo in je prebralo vse navzoče o njegovem požrtvovalnem delu, za kar se mu je izrekla posebna zahvala. Finan-

no poročilo je podal odbornik g. Josip Cijan. Iz tega se je doznalo, da odbor žrtvuje razen svojega požrtvovalnega dela vsled majhnih prostovoljnih prispevkov tudi precejšnji del iz lastnega v kritje stroškov, to je poštne in itd. Gospod Cijan kot izkušne norec za doseganje pravic je predlagal, da se razen sprejete in odposlane spomenice odposlata še vsaj dva delegata v Beograd, katera naj bi še posebej opozorila vlado in vse gg. načelnike poslanskih klubov na veliko državno in kulturno važnost povračila vojne škode. Ta predlog je bil z velikim odobravanjem sprejet, bržčas pa ne bo izvedljiv, ker ti bedniki ne morejo prispevati toliko, da bi se tudi potni stroški v Beograd krili. Prečitana in soglasno sprejeta je bila spomenica, katera se pošlje s posebno prošnjo ministrskemu predsedniku, vsem ministrom, predsedniku Narodne skupščine, načelnikom poslanskih klubov, ter velikim županom in predsednikom oblastnih skupščin v Mariboru, Ljubljani, Zagrebu, Karlovcu, Osijeku, Vukovaru, Nov. Sadu, Splitu, Dubrovniku, Tuzli, Sarajevu, Mostaru, Travniku, Banjaluki, Bihaču.

50 let dilaška gospodinja

V torek popoldne smo spremili k Sv. Križu Ano Marješičevo, eno najstarejših, če ne najstarejšo dilaško gospodinjico v Ljubljani. Pol stoletja se je ukvarjala z dijaki. Brez dvoma je zaslužila, da se je spomnimo s par vsticami.

Rojena je bila Ana Marješičeva leta 1850. v Smledniku. Leta 1877. je bila prišla s svojimi starši v Ljubljano. Ti so vzeli še istega leta dijake na stanovanje, zraven pa so se bavili s popraviljem slavnikov. Pokojnica jim je marljivo pomagala pri oskrbovanju dijakov. Po njihovi smrti, celih 40 let, pa je samostojno vodila gospodinjstvo.

Ana Marješičeva je bila dilaška gospodinja starega kova, prava mati svojih dijakov. Ni ji bilo samo na tem, da je imela od njihove oskrbe svoj zaslužek, ampak se je vedno živo zanimala za njihovo napredek v šoli in za njihovo življenje izven šole. Strogo je pazila tudi na to, da so opravljali dijaki svoje verske dolžnosti.

Na stanovanju je imela zmerom po večje številko dijakov, po 8, 10, večših celo po 16. Lahko si je misliti, koliko je imela tež letu truda in skrbi in težav pri tolikšnem številu vročehrvne mladine, različne starosti in različnega značaja. Pa pri svoji vestnosti in energiji je bila do zadnjih let kos tej težki nalogi v korist in prid dijakom in v zadovoljstvo njihovih staršev.

Koliko dijakov je imela v 50 letih na stanovanju! Njihovo število gre v več stotin! Mnogi izmed njih zavzemajo danes odlična mesta v raznih javnih službah. Naj omenimo, da sta stanovala pri njej nekaj časa tudi pok. pisatelj Ivan Cankar in več let pok. župnik in pesnik Leopold Turšič.

S povojno dobo pa se pokojnica nikakor ni mogla sprijazniti. Imela je sicer prav do svoje smrti dijake na stanovanju, toda vedno je tožila, da so zdaj povsem drugačni časi, da se mladina neče več tako rada učiti, kakor pred vojno, da ni tako ubogljiva in da ji grede preveč po glavi razni sporti. Pa vžle temu se ni mogla ločiti od dijakov — ločila jo je od njih v soboto zvečer v 78. letu starosti bela žena.

Ker v ponedeljek ne izidejo časopisi in je prišlo smrtno naznanilo v »Slovenec« šele v torek, pogreb pa se je vršil tega dne (torek) popoldne ob 2, se je za njeno smrt zvedelo prepozno, vsled česar se mnogi njeni bivši dijaki žal niso mogli udeležiti spreveda.

Wagnerjevo glasbo iz Stutgarta, vojaški koncert iz Lipskega, opereto »Spomlad« iz Dunaja, veselo glasbo iz Varšave in še marsikaj zanimivega iz raznih mest našega kontinenta.

Strokovna zveza privatnih nameštencev ima nocoj ob 6 svoj občni zbor, Miklošičeva cesta 10, I. nadstropje.

Ostali kraji.

Prostovoljno gasilno društvo v St. Vidu pri Ljubljani vabi k predpustni veselici, ki bo na sredo dne 2. februarja ob pol 4 v dvoranu Ljudskega doma v St. Vidu. Na sporedu je B. Nušičeva komedija v dveh dejanjih: »Sumljiva oseba«, dalje tudi petje, godba, srečeval, šaljiva pošta, šaljivi prizori, kupleti. Vstopnina 5 Din za osebo. Družniska vstopnina 10 Din.

Ljutomersko prosvetno društvo ponovi igro »Ben Hur« v nedeljo dne 22. in 29. t. m. Začetek ob 3 popoldne. Med odmori radio-koncert.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje v prvi vrsti za dušnike in odbornike Marijinih družb a tudi za druge mladeniče bodo v Domu od 1. do 5. februarja. Gospode, posebno voditelje Marijinih družb, vljudo prosimo, da bi opozorili mladeniče na ta tečaj oziroma potrebno ukrenili, da se ga morejo odborniki kongregacij udeležiti. — Vodstvo Doma za d. v.

Pevska zveza

Pevski tečaj. V dne 24. in 25. jan. se vrši v Celju pevski tečaj, ki ga priredi Pevska Zveza za cerkvene in društvene zborovodje celjskega okoliša. Vse župne urade, dalje vodstva prosvetnih društev opozarjamo in prosimo, da omogočijo pevovodjem posest tečaja. Predavali bodo kapelnik Gašparič, prof. Bajuk, dr. Dollnar, Prijave sprejema g. župan M. Mihelič, Breg, Celje. Tečaj bo v vsakem oziru važen, zato pričakujemo obilnega odziva. Okrožne prireditve pripravljajo naslednja okrožja: radovljiško, kranjsko, stiško, krško in morda še katera, ki nam se niso javila. Opozarjamo še enkrat vsa okrožja, da pravočasno mislijo na svoje okrožne prireditve, da se vsi Zbori lahko dostojno pripravijo. Sporede pošljite uredništvu »Pevca«.

Polzvedovanja

Naša se je manjša vsota denarja. Dobi se v prodajalni Ničman, Kopitarjeva ulica.

Slovenci v Italiji

Quis contra nos? V nedeljo se je vršila pri Sv. Ivanu v Trstu otvoritev sedeža milenične centurije »Quis contra nos«. Mileniški so si izbrali za svoj sedež prostore obnovljenega »Narodnega doma«, ki so ga pred leti sami požgali.

Oviranje slovenskega tiska. Vsako leto ob času poravnave naročnin pričnejo nekateri poštni nametenci bojkotirati slovenske liste. Tako je prišel poštni urad v Ronkih tudi letos vračati slovenske liste pod vsimi mogočimi pretežami. Sedaj nena-doma zahteva, da mora biti poleg poštnega urada in kraja tudi ime naslovljenca pisano v italijanski, kar poštni red nikakor ne zahteva. — V vsi P. v Istri je bil neki trgovec naročen na slovenski list. Te dni so fašisti od njega zahtevali, da takoj odpove list, ako hoče še trgovati. Trgovec se je seveda moral vdati.

Proti katoliškim knjigam. V glasilu fašistovske stranke za Primorsko čitamo naravnost perfiden napad na Mohorjevo družbo in slovenske duhovnike. Clankar gre tako daleč, da trdi, da predstavlja delovanje Mohorjevih družb na Primorskem »popolno razkrajanje državne enotnosti«. »Bratovščina, ki bi si nadela nalogo propagirati med onim delom italijanskega ljudstva večje navezanosti na katoliško vero, bi načela državno enotnost, ker bi se ločila od duhovne skupnosti države.« Za versko vzgojo skrbita še država in cerkev sporazumno. »Verski avtonomizem take bratovščine je v eni izmed najbolj katoliških držav, kakor je Italija, odveč; morda bi bil dober v pravoslavni Jugoslaviji.« Bivši irendisti dobro poznajo resničen namen Mohorjevih knjig. Clankar zaključuje dobesedno: »Mi lahko osramotimo in osmešimo poskuse laičnega slovanstva, ker nam je tudi dana možnost, da ga v vsakem trenutku zatremo s tem, da strogo uporabimo neupogivni fašistovski zakon. Toda pred gotovimi dvomnimi položaji se tudi naša akcija ustavi in nesramna nedotakljivost pokriva zločestva naših najhujših sovražnikov: slovenskih duhovnikov!« — Lepšega izpričevala o svojem katolicizmu, ki ga sicer povsod povdarjajo, si primorski fašisti niso mogli dati.

Usoda odpadnikov. Iosip Gerbec, nekdanji občinski komisar in poznejši podestast v Tomaju, eden izmed prvih fašistov na Krasu, se je zopet povrnil k svoji zemlji, ki jo je tolikokrat izdal, in jo prav pridno obdeluje. Težko je zamenjal pero z motiko, a sila kola tomi. Fašisti so ga dvignili do podestatskega stolca, isti fašisti so ga vrgli, ko ga niso več rabili. Usoda Gerbeca je usoda vseh slovenskih odpadnikov; na človeka, ki je izdal lastno mater, se nikdo ne zaneša.

Srečna Pistoina. Za podestata v Pistoini je bil imenovan kapetan Relli. Istočasno je Relli zasedel mesto fašistovskega tajnika in tako izpodrinil dr. Stecherja. Relli (nekdanj Ražem!) se je izkazal v Istri kot eden izmed najbolj neusmiljenih zatiralcev slovenskega življa.

Prepozno. Znani italijanski gospodarski zavod De Agostini je napravil prav te dni po italijanskih knjigarnah veliko reklamo za svoj novi stenski zemljevid Evrope. Na zemljevidu so seveda začrtane nove meje posameznih držav kakor so pač bile določene v mirovnih pogodbah, le Jugoslavija dela izjemo. V Jugoslaviji ni namreč vključena Crna gora, ki tvori na novem zemljevidu državo zase z glavnim mestom Cetinje. Res je sicer, da niso Italijani ravno moštri v zemljepisju in da se njihovi geografski zavodi še daleč ne morejo šteti med prvostolne, a zdi se, da je v tem slučaju igrala večjo vlogo zlobnost kakor nevednost. Saj je tudi znano, kje se je nahajalo središče gibanja za odcepitev Crne gore od Jugoslavije in v katerih listih so se še nedavno čitali članki o zaslužnjenu svobodomoljubnih Črnogorcev.

Turistika

Izlet na Sv. Goro pri Litiji prirede v nedeljo 22. t. m. turisti iz Zagreba. Odhod iz Zagorja po prihodu jutranjih vlakov iz Zagreba in Ljubljane po novo markirani, zelo interesantni poti (3 ure). Vabimo tudi turiste iz Ljubljane.

Sport

SMUŠKI TEČAJ NA KOFECAH.

Za služaj ako zapade nov sneg do 21. t. m. priredi Tržiška podružnica SPD redni smuški tečaj pri svojem lani otvorenem Domu na Kofecah, 1500 m nad Tržičem. Tečaj bo trajal od 21. do 29. t. m. Vodil ga bo g. referent za turizem Rudolf Badjura iz Ljubljane. Pouk v smučanju je brezplačen, celotna oskrba (zajtrk, južina in večerja in nočišče v zakurjenih sobah) stane za udeležence smuškega tečaja na dan za osebo 40 Din, enkratna prijavina pa 20 Din. Dom na Kofecah leži na solnčni strani pogorja Košute v Karavankah, je dosej najudobnejša zimska postojanka v Posavju, ki nudi čedne separirane kurljive sobice, dobre postelje, prijazne obednice, izvrstno hrano in pijačo. Krog in krog doma se razprostira idealen, gladek, veleobsežen smuški svet s krasnim pregledom Gorenjske. Najprikladnejši je dohod v Tržič iz Ljubljane z vlakom ob 11.40 (prihod v Tržič ob 13.37) ali pa z direktnim avtobusom (Din 30) ki odhaja iz Ljubljane (gostilna pri Pigovcu) ob 12.30 in dospe v Tržič ob 14. uri. Prijave je nasloviti na vodjo tečaja Rudolf Badjura, Ljubljana, palača velikega župana. Vsak tečajnik naj pazi, da prinese seboj pravilno montirane smuči. Pojasnila glede opreme, opravil in druge dajne vodja tečaja. Ako ne bi zapadel do 21. t. m. nov sneg, se odloži tečaj na poznejši čas. — Tržiška podružnica SPD.

LETOŠNJE TEKME V UMETNEM DRŠANJU V LJUBLJANI.

SK Ilirija je razpisala za nedeljo 22. t. m. tekmo za prehod, darilo dr. Glib. Fuchsa, ki je dostopna za vse pri JZSSU verificirane seniorske drsalce t. j. jugoslovanske državljane. Isti dan se vrši tekma juniorjev. Za juniorje se smatra vse drsalce, ki v dosedanjih saveznih juniorskih tekmah še niso dosegli 1. mesta in ki še niso tekmovali v seniorskih tekmah. Tudi drsalci te kategorije morajo biti verificirane pri JZSSU. — Mladinska moška in ženska tekma se vrši teden dni kasneje, v nedeljo 28. t. m. Ta tekma je dostopna tekmovalcem in tekmovalkam, ki še niso prekorčili 17. leta, neglede na to, ali so člani kakega športnega društva ali ne. JZSS je razpisal za 2. februar tekmo v umetnem dršanju za prvenstvo Jugoslavije, otvoreno za v JZSSU verificirane seniorske drsalce vseh klubov JZSSa. Isti dan se vrši tekma dam za prehodno darilo JZSSa, otvorena za verificirane članice vseh saveznih klubov.

Obe zadnje navedeni tekmi sta mišljeni kot odločilna preskušnja naših najboljših drsalcev pred zimsko Olimpijado. Ga. G. Kadrnika (Hašk, Zagreb), ki je definitivno prijavljena za damsko umetno drsanje na Olimpijadi v St. Moritzu, trenira že dva meseca na Dunaju. Enega ali dva reprezentanta za moško umetno drsanje bo izbral JZSS najbrže izmed trojice inž. Bloudek, P. Svab, V. Vodišek SK Ilirija) na podlagi izida drž. prvenstvene tekme. V obeh tekmah je razpisal olimpijski program.

Vse navedene tekme se vrše v Ljubljani na športnem drsališču SK Ilirije. Točen razpis je afi-

širan na drsališču. Prijaviti se je pri SK Iliriji, Miklošičeva cesta 13-III.

Priloge za zimsko olimpiado. Nekaj norveških olimpijskih tekmovalcev se je udeležilo preteklo nedeljo v Holmenkolnu pri Oslo smuških tekmah na 17 km. Sneg je bil nov, moker. J. Grøttumsbraaten je potolkel zmagovalca na izbirnih tekmah, Haakonsen, v času 1:15:28. Drugi: Haakonsen: 1:20:23; tretji: F. Klykken: 1:24:34. Vsi trije bodo v norveški smučarski tekmovalni vrsti.

Ceski smučarji-tekmovalci na olimpiadi so izbrani sledeči: O. Nemecky, Feistauer, Fiser, J. Nemecky, Douth (50 km); J. Nemecky, Novak, Eltrich, Douth, V. Buchberger (18 km). Za skoke: Wende, Purklett, Dick, Bim.

Nemški smučarji so pričeli pred tednom že s treningom v Pontresini pri St. Moritzu. V nedeljo so pri skalnih tekmah na Bernina-skalačnici v konkurenci s Švicarji, Japonci in Italijani dosegli med 7 prvimi mesti 5 mest. Najdalje, 72 m je skočil Trojani (Švica), Nemecek Recknagel na 63, 65, 65. Poročila o formi nemških tekmovalcev na daljše proge pa niso posebno optimistična.

ZDRAVNIŠKA VEDA IN 2. ZIMSKA OLIMPIADA. Zdravniški krogi so izrazili že pred več meseci željo, naj bi prišli zaključiti olimpijskih iger v St. Moritzu tudi zdravniški vadi v dobro. Na pobudo predsednika sportnozdravniškega odbora švicarske deželne zveze za telesne vaje dr. Knolla je sedaj zagotovljeno sportnozdravniško delo ob priliki zimskih olimpijskih iger. Sodelovalci bodo znameniti zdravniški strokovnjaki iz Nemčije, Holandske, Francije itd. Nameravana raziskavanja so bila že predmet pogajanj z Nemško zdravniško zvezo za pospeševanje telesnih vaj.

Delovni načrt je bil sestavljen s sodelovanjem prof. dr. Loeryja, voditelja švicarskega visokogorskega zavoda v Davosu. Za izvedbo naloge je dal švicarski Rdeči križ na razpolago barako, ki jo bodo postavili v neposredni bližini starta in cilja pri smuških tekmah in ki bo omogočala temeljito preiskovanje smučarjev, in sicer neposredno pred startom in neposredno po prihodu na cilj. Preiskali bodo tudi druge tekmece, in bomo dobili na ta način natančno sliko vpliva tekmah na naš organizem itd.

Organizatorično bodo razdelili delo približno takole: Oddelek za mere in tehtanje nas bo poučil o telesnem stroju in o pripadnosti posameznih dežel k raznim antropološkim kategorijam. Drugi je oddelek dihanja, prav tako važen. Oddelek cirkulacije, opremljen z najmodernejšimi aparati, omogoči temeljito fiziološko raziskovanje srca in nam bo pokazal nove in zlasti za sport važne zaključke. Zelo važen je tudi oddelek »prebavac«; tam bodo preiskovali števila inzmerni zdravniški velikega aslovesa. Posamezne oddelke vodijo švicarski zdravniki kot odgovorni šefi oddelkov. Skupno vodstvo ima šef-zdravnik dr. Knoll, ki deluje v svetovnoznanem zdravilišču, zimovišću in letovišču Arosa.

Dopolnilno k sportno-zdravniškemu delu se bo vršilo 20. februarja v St. Moritzu mednarodno sportno-zdravniško zborovanje, ki naj služi v prvi vrsti spoznavanju in združevanju onih zdravnikov, ki se v raznih deželah bavijo s sportno-zdravniškimi vprašanji. V St. Moritzu naj postane dejstvo že več let tekoče vprašanje ustvaritve mednarodne zdravniške zveze v svrhu izmenjave misli in skupnega dela na polju fiziologije, higiene in patologije telesnih vaj; to bodo z veseljem pozdravili vsi oni, ki so se v teku zadnjih let bavili s tem vprašanjem, kojega dalekosežnost je postala izredno velika. Prva olimpijska prireditve po mednarodnem olimpijsko-peda-goškem kongresu v Pragi 1925 naj bo posvečena rešitvi tega vprašanja.

Zato pričakujejo, da bo sportno-zdravniško delo v St. Moritzu pokazalo znanstveno in praktično nova pota za razmere med zdravnikom in sportnikom. Rezultate sportno-zdravniškega dela ter poročila o prvem mednarodnem zborovanju sportnih zdravnikov hočejo priobčiti v skupnem delu namenjenem tako za zdravnike kot za sportnike.

VARATI NA ANGLEŠKEM.

Novozelandski so najboljši igralci rugbyja na svetu. Neki njih klub, Varati (Warathas), je igral pretekle tedne na Angleškem in igra sedaj na Francoskem. Zaključek na Angleškem je za Varate izredno ugoden. Od 28 iger so jih dobili 23, ena je bila neodločena, 4 so izgubili (11:18, 0:3, 3:6, 8:10). Dobili so skupno 421 točk, njih nasprotniki 188. Samo njih slavni igralec Lawton je dobil 61 točk.

Radio

PROGRAMI:

Zagreb 810. Breslau 815.8. Barcelona 844.8. Praga 348.9. Leipzig 865.8. Schenectady 879.5. Stuttgart 879.7. Toulouse 392. Hamburg 894.7. Frankfurt 428.6. Brno 441.2. Rim 450. Paris 458. Oslo 461.5. Langenberg 468.8. Berlin 483.9. Dunaj 517.2. München 535.7. Budapest 555.6. Varšava 1111.

Sobota, 21. januarja.

Zagreb: 19.30 prenos iz ljubljanske opere. — Breslau: 20.10 vijoliński koncert. J. Bach: sonata a-mol za vijolino. — Reger: Sonata a-dur za vijolino, op. 42. — Hindemith: Sonata za vijolino, op. 31, št. 2. — Praga: 19.15 prenos iz gledališča v Bratislavi: Aida (Verdi). — Leipzig: 20.15 vojaški koncert. — Stuttgart: 20.15 koncert R. Wagnerjevih del; 21.45 brezčiten prenos iz drugih postaj; 22.30 prenos iz Berlina: Nočna glasba. — Hamburg 20. koncert. — Frankfurt: 20.30 prenos iz Berlina: V varieteu. — Rim: 20.40 večer Wagnerjevih skladb. Langenberg: 18 orkestralni koncert. Bizet: Rimska suita. — Respighi: Rossinijanska suita. — Berlin: 20.31 »Roman v pralnici«, burka od Fischerja, ugalsbil von Dittersdorf, nato lahka glasba. — Daventry: 23.30 koncert. Čajkovski: Teme in varieteu. — Dunaj: 16.15 pop. koncert. Odlomki iz operet; 18 koncertna akademija. Arje iz »La favorita« (Donizetti). »Don Carlos« (Verdi). Bajazzo« (Leoncavallo). »Vesele žene windsorske« (Nicolai) itd.; 20.45 »Pomlad«, opereta v 1 dejanju (Lehar). Budapest: 19 prenos iz opere. — Varšava: 20.3 lahka glasba.

Darovi

Za Slovensko Stražo so darovali Mohorjani župniji: Sv. Benedikt v Slov. gor. 64 Din, Begunje pri Cerklju 100 Din, Duhovnjiva sv. Trojica pri Moravčah 40 Din, Dovie 80 Din, Svetinje 50 Din, Mošnje 10 Din, Sv. Jurij ob j. ž. 70 Din, Hermans Janko, Velike Rodne 70 Din, Fantovski večer na Ježici 50 Din, dr. Ovido Rant, mestni župnik 100 Din, Stanko Premrl 20 Din, Zadržna gospodarska banka 200 Din, dr. Aleš Ušeničnik, univ. prof. 25 Din, dr. Svetina Ivan 10 Din, Janko Barle, mestni župnik 100 Din, Andrej Ajman 20 Din, dr. Josip Demšar 30 Din, dr. Fran Grivec 30 Din, dr. Anton Breclj 25 Din, občine: Brezovica 25 Din, Ambrose 20 Din, Trata 50 Din, Selca nad škofjo Loko 100 Din, Radovljica 100 Din.

Vsem darovalcem se odbor Slovenske Straže najtopleje zahvaljuje. Vse one, ki so prejeli naše položnice, prosimo, da ne odrečejo naši milni prošnji in pošljejo vsaj članarino, ki znaša letno komaj 10 dinarjev.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 20. januarja: DIVJA RACA. Red C. Sobota, 21. januarja ob 16. uri: Zupančičeva proslava za dijake. Priredi svet slušateljev univerze. Izven.

Nedelja, 22. januarja ob 15. uri: UKROČENA TRMOGLAVKA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 23. januarja: KANDIDA. Red D.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek, 20. januarja: Zaprt (generalka). Sobota, 21. januarja: ZMAGOVALKA OCEANA.

Premijera. Opereta. Premijerski abonma. Nedelja, 22. januarja ob pol 15. uri: FAUST. Goštuje ga, Zinka Vilfan-Kunčeva. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ob pol 19. uri: Slavnostna akademija v proslavo 50 letnice Otona Zupančiča. Izven.

Ponedeljek, 23. januarja: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Petek, 20. januarja: Zaprt. Sobota, 21. januarja ob 20. uri: PLES V MASKAH.

Ab. C. Premijera. Bloki ne veljajo. Nedelja, 22. januarja ob 15. uri: TAKRAT V STARIH ČASIH. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20. uri ORLOV. Kuponi.

Ponedeljek, 23. januarja ob 20. uri: Zupančičev večer.

Celjsko gledališče

Nedelja, 22. januarja ob 16. uri: RAZPOROKA. (Cyprienne.) 25% znižane cene.

Prireditve in društvene vestii

Ljubljana.

Orlovski odsek v šiški priredi v četrtek (na svečnico) dne 2. februarja ob pol 8 zvečer v salonu »Central« gostilne »Reininghaus«, družabni večer. Spored je zelo pester.

V. Prosvetni radio-večer bo kot redno vsako soboto ob pol 9 zvečer tudi dne 21. januarja v dvorani Akademikega doma. To pot bomo poslušali

Kaj je novega

KOLEDAR.

Petek, 20. januarja: Fabijan in Sebastijan, Neofil. — Sonce vzhaja ob 7.41 zjutraj in zaide ob 4.42 popoldne.

Dunajska vremenska napoved za 20. jan.: Izpremenljivo, negotovo vreme.

ZGODOVINSKI DNEVI.

20. januarja: 1813 je umrl nemški pesnik Krištof M. Wieland. — 1875 je umrl francoski slikar J. Fr. Millet. — 1900 je umrl angleški pisatelj John Ruskin. — 1916 je umrl publicist in kanonik Jernej Voh, 1827 pa se je rodil njegov ujec Blazij Dolinšek, bivši župnik na Vrankolju, izučen sodar.

★ † Zlatomašnik Anton Nemec. V Kokri je včeraj zjutraj umrl dolgoletni tamkajšnji župnik g. Anton Nemec. Pokojni je bil rojen 24. maja 1845 na Premu na Notranjskem. Dosegel je tedaj visoko starost skoro 83 let. V mašnika je bil posvečen 31. julija 1871. Zlato mašo je obhajal leta 1921. Pogreb bo v soboto ob deseti dopoldne. Blagega pokojnika priporočamo v molitev.

★ Oblastna predsednika dr. Natlačen in dr. Leskover sta se sinoči z brzovlakom odpeljala v Belgrad, da intervenirata pri prosvetnem ministru, da se čl. 44 fin. zak. odpravi in da ostane ljubljanska univerza neokrnjena. Danes dopoldne mu izročita spomenico.

★ Novi ptujski župan. Včeraj se je sestal k županski volitvi novoizvoljeni občinski odbor v Ptuj in izvolil za župana Mihaela Brenčiča, pristaša SLS, za podžupana pa Pavla Biriha.

★ Izid občinskih volitev v Črensovcih. Preteklo nedeljo so se vršile v Črensovcih občinske volitve. Boj je bil hud. Nastopili sta dve stranki, in sicer stranka bivšega gerentskega sveta, katere so se oklenili večji posestniki, in stranka mladih, ki je nastopila za interese malih kmetov. Izid volitev je sledeči: prva lista 91 glasov (9 odbornikov), druga lista 86 glasov (8 odbornikov), okrog 90 volivnih upravičencev pa se volitev ni udeležilo. Na drugi listi izvoljeni odborniki so vsi pristaši SLS, ravno tako so pristaši ljudske stranke, razen dveh ali treh, tudi odborniki prve liste, tako da je občina popolnoma v rokah SLS. Volitev župana se bo vršila v bližnji bodočnosti.

★ Petdesetletnico rojstva je obhajal dne 19. t. m. g. Janko Simončič, posestnik v Radečah. Obenem je minulo 30 let, odkar deluje pri tamošnji Okrajni posojilnici kot odbornik. Ves ta čas je opravljal pri posojilnici tajniške posle. Njegovemu požrtvovalnemu delu se je mnogo zahvaliti, da se je posojilnica tako lepo razvila in si pridobila zaupanje in ugled daleč na okoli.

★ Zaključek I. polletja na osnovnih šolah. Ministrstvo prosvete odreja z odlokom O. N. br. 3366, da se na vseh osnovnih šolah zaključi leto prvo polletje dne 31. januarja opoldne, drugo polletje pa se začne dne 6. februarja zjutraj.

★ Smrtna kosa. V Konjicah je umrl posestnik in bivši trgovec g. Franc Dobnik.

★ Skupinam Jugoslov. strokovne zveze! »Zena z zaprtimi očmi« je danes najbolj iskan roman med našim delavstvom. Zato naj ne zamudi nobena skupina JSZ, opozoriti svoje člane na to velezanimivo knjigo, ki se dobi pri centrali, v Jugoslovanski knjižarni in sploh po vseh knjigarnah v Sloveniji.

★ Razpis službe. Ljubljanski oblastni odbor razpisuje mesto ravnatelja v oblastnem denarnem zavodu »Kranjska hranilnica«. Poleg običajnih pogojev se zahtevajo vsi trije

državni juristični izpiti, najmanj dveletna sodna ali odvetniška praksa ter dveletna bančna praksa. Pravilno kolekovane prošnje se vlagajo pri ljubljanskem oblastnem odboru do 28. januarja 1928. — Ljubljanski oblastni odbor. — Predsednik: dr. Natlačen.

★ Železniškim upokojemcem in invalidom. Takoj ko je Osrednji urad v Zagrebu ponovno ustavil železniškim invalidom že itak najmanjši dohodke neizplačanih rent, je društvo storilo na vseh pristojnih mestih potrebne korake. To ste brali v časopisih in obvestitvah o tem delu vse člane. Tudi Zveza železniških upokojemcev je v najhujši borbi za pravice železniških upokojemcev in invalidov. Dobili smo obvestilo, da bo Osrednji urad še nadalje nakazoval rente, toda samo začasno. Opozarjamo ponovno vse merodajne kroge, da storijo pri ministrstvu za promet vse potrebno, da se železniškim invalidom v Sloveniji že enkrat stalno uredijo njihove neizplačane rente. Da pa more naše društvo skupno z Zvezo ta težak boj nadaljevati, je nujno potrebno, da vsi člani store svojo dolžnost in poravnajo članarino ter tako omogočijo, da se začeto delo nadaljuje do končne zmage naših pravic. — Društvo železniških upokojemcev.

★ Loterija gasilnega društva v Preseki. Ministrstvo poljedelstva je odobrilo preložitve žrebanja efektne loterije Prostovoljnega gasilnega društva v Preseki, p. Središče ob Dravi, na 6. maja 1928. Kdor se želi sreče in naroči tri, dobi četrto zastoj. Cena srečke 7 Din. Prvi dobiček je vreden 20.000 Din.

★ Ponesrečen aeroplan. Pri Mostaru je v sredo padel na tla vojaški aeroplan, ki ga je vodil poročnik Bulat. Nesreča se je zgodila radi defekta pri motorju. Poročnik je k sreči samo lahko poškodovan, aeroplan je pa precej razbit.

★ Gimnazijca vlomila v cerkev. V Sinju sta dva gimnazijca, stara 16 in 17 let, sinova uglednih starišev, vlomila v frančiškansko cerkev. Frančiškani so ju zalotili, ko sta jemala denar iz cerkvenih pušic. Seboj sta imela vitrihe in en samokres. Pri zaslišanju pri orožnikih sta mlada vlomilca priznala svoje dejanje.

★ Drzni vlomilci. Pretekli teden so neznanzi vlomilci poskusili srečo v Turnišču pri neki hiši. Komaj pa so se lotili svojega posla, so jih opazili nočni čuvaji. Ko so vlomilci videli, da so zasačeni, so zbežali. Toliko drzni pa so vseeno bili, da so se postavili po robu stražarjem. Oboroženi so bili s koli. Eden je v temi z vso silo zagnal kol proti čuvarjem in je le malo manjkalo, da enega ni zadel.

★ Apetit-testenine in dvojno sladno kavo zahtevajte v vsaki trgovini.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Ramor na Miklošičevi cesti in Trnkoczy na Mestnem trgu.

© Ljubljana ob rojstvu kraljevega princa. Vest o rojstvu drugega kraljevega sina so ljubljancem zvedeli deloma iz jutranjih listov, zaspance so pa zbudili topovski strelci, ki so pričeli zjutraj ob sedmih grmeti z Grada. Na vseh javnih poslopih so že na vse zgodaj zavihrale državne in narodne zastave, tekem dopoldneva pa tudi skoro na vseh zasebnih hiš.

Velika inventurna prodaja po čudovito znižanih cenah se vrši dokonca januarja v veletrgovini R. Sternecki, Cella.

šah. Solski mladini so zjutraj ob 8. uri sporočili, da je dan pouka prost, nakar je mladina odšla v cerkve, da prisostvuje zahvalnim službam božjim. Dopoldne ob 9. uri se je vršila v stolnici svečana služba božja, kjer je opravil slovesni »Te deum« škof dr. A. Bonaventura Jeglič. Pred cerkvijo je imela častno stražo četa vojaštva, ki je vojaško pozdravila divizijskega poveljnika generala Kalafatoviča ob zvokih Dravske godbe pod taktirko višjega kapelnika dr. Cerina. Slovesni službi božji v stolnici so prisostvovali zastopniki vseh civilnih in vojaških oblasti ter mnogih javnih korporacij. Prisotni so bili: veliki župan dr. Vodopivec, oblastni predsednik dr. Natlačen, general Kalafatovič, dalje zastopniki mestne občine, raznih uradov, trg. zbornice in drugih korporacij. Od konzularnega zbora so bili navzoči avstrijski generalni konzul dr. Pleinert, češkoslovaški konzul dr. Resl in belgijski konzul g. Dular. Svečani službi božji je prisostvoval številni častniški zbor in mnogo rezervnih častnikov. — Služba božja se je vršila tudi v pravoslavni kapeli, kjer je bila združena s svečanostjo večerajšnjega pravoslavnega praznika bogojavljenja. Popoldne se je vršilo pri velikem županu slovesno čestitanje. Zastopniki oblasti, uradov in korporacij so vpisali svoje ime v knjigo za čestitanje.

© XIII. Prosvetni večer, kateri bo danes ob 8. uri v beli dvorani Uniona, velja proslavi O. Zupančiča. Na sporedu so sledeče točke: 1. Prebujenje, O. Zupančič, deklamacija. 2. O. Dev: Tihi veter od morja in še ena, obe spesnil O. Zupančič, poje akademski kvartet. 3. Zebljarska, O. Zupančič, deklamacija. 4. Ob 50letnici O. Zupančiča, predava profesor J. Solar iz St. Vida nad Ljubljano. — Ker je to skupna proslava vseh naših ljubljanskih prosvet, zato vabimo člane istih, da se proslave udeležijo.

© Umrla je gđc. Matilda Ferlič, članica dekleške Marijine družbe pri sv. Petru v Ljubljani. Pogreb bo danes popoldne ob pol dveh iz mrtvašnice splošne bolnišnice.

Cene našim časopisom

Naročnina našim časopisom ostane za leto 1928 še enkrat nespremenjena.

»SLOVENEČ« dnevna izdaja:

za vse kraje v Jugoslaviji:

za en mesec Din 20.—;

za četrletje Din 60.—;

za pol leta Din 120.—.

Za inozemstvo:

a) Anglija s kolonijami, Italija, Nizozemska, Švica in Amerika za en mesec Din 35.—;

b) ostalo inozemstvo Din 30 Din.

Nedeljska izdaja:

za Jugoslavijo celoletno Din 80.—;

za inozemstvo celoletno Din 100.—.

»DOMOLJUB«:

za Jugoslavijo celoletno Din 88.—;

za inozemstvo celoletno Din 60.—.

Kdor plača manjši znesek, se vzame isti za račun oziroma vpiše za krajšo dobo.

Negovanje kože je enostavno.

Postužujte se pri tem preizkušeni Nivea-cremo, ki vsebuje za negovanje kože potrebni Eucerit. Le temu ima zahvaliti svoj čudovito ublažujoč učinek. Rudečica, razpokane, lise in drugi madeži izginejo hitro. Uporabljajte

Nivea-cremo

Petletnica bolnice za ženske bolezni

V ponedeljek, dne 23. januarja poteče pet let, odkar je začela poslovati nova bolnica za ženske bolezni v Ljubljani v poslopiju nekdanjega azila na Stari poti. Pogled na pet let porodniškega in ginekološkega dela nudi značilno in zanimivo sliko iz našega narodnega zdravstva in iz naše biološke povojne regeneracije ter obenem osvetljuje socialno in ekonomsko stanje našega ljudstva. Iz obilice tozadavnih opazovanj in bogatihkušenj zavoda, iz ogromnega zdravniškega in socialnega dela moremo prinesiti samo par števil, ki naj predložijo pomen takega ginekološkega in porodniškega zavoda za narodno zdravje. Od l. 1923 do konca l. 1927 je bilo sprejetih v porodnišnico 5548 porodnic, ki so se oskrbovale 78.528 dni v zavodu. Od teh jih je v tem času porodilo 5087. Porodniške skušnje zavoda torej bazirajo na več kot 5000 porodih v kratkih petih letih. Rodilo se je 5178 novorojenčkov, od katerih je bilo 268 mrtvorojenih, t. j. 5.2%, in od katerih jih je še v zavodu umrlo 240 t. j. 4.9% vseh živorojenih. Večjih porodniških operacij se je izvršilo 699. Umrljivost porodnic je znašala za celo petletje 0.8%. Uspehi porodniškega dela so odvisni od notranjih, v organizaciji, prostorih, personalu bolnice utemeljenih vzrokov in pa v veliki meri od zunanjih, v ljudski izobrazbi, v vzgoji babic, v prometnih sredstvih ležečih vzrokov. Notranje razmere niso bile vedno ugodne, toda se zboljšujejo od leta do leta. Med zunanjimi predpogoji za napredek porodniškega dela bi predvsem imenovali telefon in avtomobil. Za usodo porodnice in novorojenčka je merodajno, kako hitro se more izvršiti transport v bolnico. Čim hitreje, tem boljše.

Na ginekološki oddelci je bilo sprejetih v letih 1923—1927 skupno 5483 bolnic, ki so se oskrbovale 72.071 dni v zavodu. Pretežna večina teh so žrve materinstva. V drugi vrsti da bolnici največ dela in največ skrbí rak spolnih organov. Bolnica v tem boju ni moderno oborožena, manjka ji predvsem sredstev za rentgenovo in radijevo lečenje raka. Obetajo pa se tudi tu modernemu napredku primerni zdravilni pripomočki. V petih letih obstoja nove bolnice se je izvršilo skupno 3222 ginekoloških operacij. Umrljivost ginekoloških bolnic je znašala 1.8%.

Z bolnico spojena babiška šola je tekom petih let poslala v narod 150 moderno izučenih babic, momentano se jih izobrazuje še 16, ki bodo končale osemnajstmesečni tečaj v letu 1929.

V bolnici se je tekom petih let izobrazovalo v porodništvu in ginekologiji 99 zdravnikov. Poleg šefa je na bolnici delovalo v tem času še 6 starejših zdravnikov ali asistentov. Babiško službo je vršilo 7 babic. V bolnici je bilo zaposlenih 5 uradnikov in 66 drugega personala.

V petih letih je pasiralo bolnico 11031 porodnic in bolnic, 106 zdravnikov in 150 babic oziroma babiških učenk. — Vsem tistim, ki so pomagali, da se je bolnica nastanila v primernih prostorih, in vsem onim, ki so skrbeli, da se je mogla bolnica v izredno težkih časih držati, naj bo plačilo notranje zadoščenje, da so pripomogli k lepemu kulturnemu in humanemu zavetišču za ogroženo materinstvo.

Maribor

□ Proslava novorojenemu princu v Mariboru. Mariborsko veliko županstvo je bilo še ponoči obveščeno o veselem dogodku v kraljevi hiši. Da se ta dogodek čim slovesneje proslavi, je veliko županstvo takoj izdalo vse tozadavne ukrepe. Že ob 7 zjutraj so slovesno zvonili po vseh cerkvah in marsikdo je že iz radovednosti vstal ter šel pogledat, kaj to pomeni. — Vsa uradna poslopja so razobesila zastave. Ob 10 pa je bila slovesnost v cerkvi. Gospod škof dr. Andrej Karlin je zapel zahvalno pesem. Cerkevni slovesnosti so prisostvovali gospodje iz velikega županstva, oblastnega odbora in drugih uradov. Navzoči pa so tudi bili skoraj vsi častniki mariborske garnizije.

□ Akt glede potrditve novega mariborskega župana g. dr. A. Juvana bo odposlan z magistrata v soboto velikemu županstvu. Po zakonu je treba čakati po izvolitvi župana 8 dni radi morebitnih pritožb.

□ Avtomobilizacija pogrebnega zavoda. Mariborski pogrebni zavod je prodal v sredo par konj in ima še samo dva para. Radi številnih prepeljav mrličev v inozemstvo in južne kraje naše države bo pogrebni zavod avtomobiliziran.

□ Avtomatična telefonska centrala se je že montirala in je glavno delo že končano. Instalacija telefonskih aparatov se je ustavila, ker trenutno ni na razpolago zadostnih kreditov. Stroški za popolno izvršitev avtomatične telefonske centrale bodo znašali še 600 tisoč dinarjev. Poštni minister je ta kredit že dovolil, potrebno je še samo odobrenje finanč-

Vrag in stenska ura

Zakonska Martin in Jera Kovač sta imela v spalnici staro nihalko. Bogve kdaj, nekoč pred tridesetimi leti, sta si jo bila kupila, ko sta se bila vzela in si pred oltarjem obljubila zvestobo do smrti, če ne pride kaj vmes. Svojo besedo sta trdno držala, tako trdno in značajno, kakor se to godi dandanes le v malokaterem zakonu. Pa vrag je vendar našel svoje vile in je podrezal med zakonska Martina in Jero Kovač. Neverjetno je, pa vendar sila res. Vrag je hotel v družino, hotel je naravnost v najintimnejšo družinsko sobo, v spalnico, kjer ubogi zemljani preživijo toliko srečnih in nesrečnih dni. Vrag je vedel, kje je treba prijeti stara zakonca, in nastanil se je v uri, prav navadni stenski uri. Od tistega trenutka ura ni hotela več ne iti prav, ne biti prav. Sredi polnoči, ko človeški rod najslaje sanja, je podrezal hudič med kolesa in vzmeti. Ura je zarožljala in udarila — pet... Martin Kovač je vstal, se je začel oblačiti in umivati. In poklical je tudi Jero, naj vstane tudi ona, češ, da bo zavrela kavo ter šla na trg in po meso. A komaj je bila tudi Jera na nogah, se je ura zopet oglasila in bila dvanaest. Kazalca pa sta se sama od sebe začela vrteti in obstala na številki šest. Komaj je bila Jera na nogah in je bila pobrala s posteljne omare svoje lase in zobe, je v uri znova zabrnelo. Uteži so se zganile in ura je rekla,

da je enajst. »I saj ne more biti še jutro, tako sem še zaspana. Čemu vendar rogoviliš v pozni noči? Ura je pokvarjena, saj vidiš, kaj počenja, kakor bi bila obsedena.«

Mož je ugovarjal in se opravičeval, a nič ni pomagalo... Vsako uro ga je ura zbudila. Vstal je, se oblačil in dramil tudi Jero. Vsako noč je nastal prepri, ki se je tupatam zavlekel prav do zgodnjih jutranjih ur. Drugi dan pa sta bila oba zaspana, oba slabe volje, oba redkobesedna in sreče ni bilo več v družini. Odrekel jima je tek, začela sta hujšati in bolehati, nazadnje pa sta šla drug za drugim samo zaradi tiste revne stenske ure. Nihče bi ne bil zvedel za njuno tragedijo, če bi brumni gospod Martin Kovač ne bil zabeleževal žalostnega poteka te pretresljive družinske nesreče.

»Ura bije, kakor bi bila nora; zdaj pet, zdaj šest, zdaj dvanaest, a nikoli prav. Sam vrag je v njej. Zdi se mi večkrat, da ga slišim, kako se krohoti. Toliko let nama je bila ura zvesta prijateljica, zvesta družabnica, zdaj pa ne mara več, ne mara več za naju. Če spiva, naju budi, in če treba, da naju kliče, molči. Ne spati ne bedeti ne moreva več. Preprijava se ves božji dan. Boljše bi bilo, da se neha vse in odideva oba na oni svet, kjer ne poznajo ne ur ne točnosti ne časa.« Drugi dan je Martin umrl in za njim prav kmalu žena mu nesrečna Jera.

Knjige in revije

Tolmač slovenskega jezika ali Slovenski etimolog. Sestavljen E. Rakovec, Boštanj ob Savi. Samozaložba. Cena 42 Din. — To je pač nekaj novega, pa tudi drznega! Pisatelj gre popolnoma nova pota, razlaga vsako besedo po njenem ustroju in po vseh v njej ležečih pomenih in trdi, da je v vsaki besedi veliko korenov in pomenov, tako da je njen pomen vsestransko opisan. Razlaga besede ne s pomočjo kakih abstraktnih korenin, ki nikjer ne eksistirajo, ampak s pomočjo gotovih vzor-besed, ki tičijo v njih. Navaja sorodne besede iz slovenskega in drugih jezikov.

Glasovi se po gotovih zaknih menjavajo med seboj in pomeni, ki jih vsebujejo naše besede, so izvedeni iz malega števila prapojmov in se ti so v medsebojni matematični zvezi. V raziskavo so pritegnili tudi semitski jeziki, ker je prednja Azija pradomovina vseh narodov. Krasna filozofija jezika se nam tukaj odpira! V začetku vsake črke so navedena obširna svojstva doličnega glasu, kar je povsem novo. Zanimiva sta uvod in sklepna beseda, kar naj čitatelj najprej prečita, potem se bo njemu šele zanimanje za vsa vprašanja zbudilo. Potem naj pogleda razlogo besed: car, korošica, krščenca, opat, svet, zakon, poroka, svoboda, sobota, trezen, šola itd. Potem šele naj sodbo si naredi. Ker navaja povsod sorodne izraze iz drugih jezikov, mu bo knjiga dobra pomoč pri učenju tujih, tudi klasičnih jezikov. Dobi se knjiga v vseh knjigarnah in pri avtorju v Boštanju ob Savi. Naročila sprejema tudi

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Sestava človeškega jezika ali splošna etimologija. Z razlago geografskih in osebnih imen. I. del: Splošna pravila in razlaga lastnih imen. Sestavljen E. Rakovec, Boštanj ob Savi. Samozaložba. Cena 80 Din. — Težko vprašanje sestave človeškega jezika je predmet te zanimive knjige. Kaj pomenijo naše besede in kako so sestavljene? Pisatelj preiskuje bistvo posameznih glasov, pravila spreminjanja njihovih, zvezo raznih korenov in najglobljejške pojme, ki jih izražajo besede. Neustrašeno gre po povsem novih potih in odkriva tajne naših besed in zametuje marsikatero priljubljeno staro razlago. Pride do originalnih zakonov o ustroju vseh jezikov. In to je prava filozofija, ker ravno v govorici izraža duh svoje pojmovanje o svetu. Koga ne bi zanimalo pogledati v skrivnostno delavnico našega uma? Ves ustroj jezika se da zvesti v čudovit organizirani sistem. Ene besede se izvajajo iz drugih. In na podlagi teh najdenih zakonov preide pisatelj na razlago lastnih imen, geografskih in osebnih, katere nam toliko nejasnosti navidezno kažejo. S pomočjo najdenih pravil obvlada pisatelj na zelo enostaven način vse ogromno polje teh geografskih imen hribov, voda in mest, nazadnje tudi osebnih imen. Na koncu knjige so tabele korenov ali pravzaprav vzor-besed po glavnih pojnih razvrščene. Kdor bo čital uvod, temu se bo šele odprlo zanimanje za problem jezika, ki pa nam ne bo tako kmalu popolnoma jasen. Knjiga se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in pri vseh drugih večjih knjigarnah Slovenije in ter avtorju v Boštanju ob Savi.

maral ubogati, češ, da je to neumno. Toda prišel je tramvajski nadzornik, prišel je stražnik in oba sta tudi zahtevala isto komedijo. Zaman je ponujal Nemec odškodnino. Voz pa je med tem stal, potniki so godrnjali in paglavci so upili: Ferroflucto Tedesco, ferroflucto spizzebubbio! Nemec je moral ubogati. V spremstvu tolmača je šel kakor kaznovan šolarček zopet skozi voz in zapustil tramvaj pravilno spredaj. Šele s tem je bilo zadoščeno fašistovskemu redu

Od mravelj pojedena

Iz Rio de Janeira poročajo o nesreči v vasi Karitubi (država Parana). Jata krilatih mraveljincev je poplavila hišo starke Balbine de Noraha. Starka je spala. Na stotine tisoč mravelj so se vrgle nanjo in zlezle pod obleko. Nesrečna starka je skočila, padla onemogla na tla, toda sosedje so bili na polju in niso čuli obupnega kričanja. Šele zvečer so začuli kmetje stokanje in so vlomili v hišo. Našli so revo pokrito z globokimi ranami. Zdravnik se je moral poslužiti strupenega plina, da je prepodil razjarjene mravlje. Eno uro potem je starka umrla v strašnih mukah radi zastrupljenja krvi.

Iz spominov policista

»V teku svojega 30 letnega službovanja«, tako pripoveduje neki policist — »sem prijel marsikatero zločinca, oziroma prelomila zakonov. Toda vsakega izmed teh nisem privedel na stražnico, ker mi je na ta ali oni način ušel. Moja prva aretacija mi je ušla, kar mi bilo zelo priporočljivo za začetnika. Bil je to starejši mož, katerega je policija že dolgo iskala. Na potu v stražnico, mi je sedemkrat obstal ter težko dihal. »Srčno napako imam,« je dejal mož, težko sopeč, »le počasi.« Končno pa mi je padel na tla in postavil sem ga k zidu. »Odpnite mi ovrtnik,« je še dejal in res sem se sklonil nad njim, toda v tem hipu mi je smuknil med nogami ter letel kot srna. Nikdar več ga nisem videl.

Nekoč sem bil opozorjen na nekega tatu, za katerim je letela služkinja ter kričala: »Primiti tatu, mojemu gospodu je ukradel suknjčič.« Ko me je opazil, je skočil v neko vežo, jaz pa za njim. Na dvorišču je bila prislonejena dolga lestva, po kateri je tat smuknil kot mačka. Seveda sem šel za njim ter ga kmalu prijel za nogo. Prišel je prositi, naj ga izpustim ter da bo šel prostovoljno z menoj in pa na roke naj pazim, da mi ne bo nanje stopil! Komaj pa sem stopil par klinov nižje, se je zagnal okoli lestve ter se pod menoj spustil na tla. Predno sem bil na zadnjem klinu, že ni bilo o njem niti sluha.

Par let pozneje mi je ušla neka ženska. Šla je mirno z menoj, le nekateri spremljevalci so jo hoteli oprostiti, kar se redno dogaja. Ko sva bila že blizu stražnice, je dejala, da ji krilo uhaja ter da ga bo zgubila. Ko sem podal, sem videl, da je res tako. Stopila je v vežo, da si obleko popravi, jaz pa sem se obrnil proč od nje. Ko sem se ozrl, je že ni bilo nikjer več in nikoli več je nisem videl.

Najbolje se pa spominjam sledečega slučaja. Aretiral sem nekega majhnega človeka in pot naju je peljala skozi prometno ulico. Ko sva prekorčila cesto, je v tem hipu pribrela okoli vogala parna brizgalna. Moj jetnik je skočil pred brizgalno čez cesto, menj se je pa zdelo, da je bolje, ako počakam, ker bi sicer lahko prišel pod voz. Toda mojega malega moža že ni bilo nikjer. Vendar pa sem ravno še videl, da je skočil na mimo vozeč omnibus ter zlezal po stopnjicah na streho. Skočil sem za omnibusom ter pod stopnjicami čakal, češ, bo že doli prišel, večno ne more ostati na strešnih sedežih. Toda, čakal bi lahko še danes in še bi ga ne bilo. Ko je namreč

omnibus pripeljal na končno točko, sem pogledal, sem videl, da je res tako. Stopila je v prazna. Slučajno sem šele par let nato zvedel, da je drznež skočil iz strehe vozečega omnibusa na streho omnibusa, kateri je privozil od nasprotni strani.

Rusija in vodka

Vodka — rusko žganje — je eden največjih notranjih sovražnikov ruskega naroda. Začasa svetovne vojne je bila izšla prohibicija, prepoved vseh alkoholnih pijač. Po vojni se postava ni dala obdržati. Po vseh hišah se varili takozvano »samogonke«, žganje, ki je pravi strup za organizem. Vlada je končno znova uvedla monopol na žganje in strogo prepovedala kuhanje po zasebnih hišah.

Državno žganje je čisto in milo, toda precej drago. Zato se tajno kuhanje »samogonke« nadaljuje in celo čimdalje bolj širi. Vlada je nastavila celo armado tajnih agentov, da zalezujejo kršilce žganjskega monopola; s tem se dohodki tega monopola še bolj krčijo. Toda vsa sredstva nič ne zaležejo.

Kljub vsem monopolom pa namerava boljševiška vlada znova uveljaviti zakon o popolni prepovedi alkoholnih pijač. Za to se zavzema posebno Stalin, ki pravi, da hoče Ruse na vsak način odvadijati vodki pa naj ga stane to tudi deset let življenja. Glede monopolizacije vodke je rekel:

»Predno smo uvedli monopol na vodko, smo stali pred dvema alternativama: Ali bi bili morali zastaviti vse narodno premoženje tujim kapitalistom in tako znova priti v suženjstvo — ali pa monopolizirati alkohol in si tako zagotoviti potrebna sredstva. Ljudem in večina oviranih nas je bilo mnenja, da je sicer vodka strašno zlo, a še večje zlo je biti suženj tujemu kapitalu.«

Sovjeti naglašajo, da je monopol na vodko le prehodno sredstvo, ki se odpravi, kakor hitro se bodo našli zadostni drugi viri dohodkov. Prvotno je nesla vodka državi 500 milijonov rubljev letno, a sedaj so se ti dohodki — kakor že rečeno — znatno zmanjšali, ker se širi uživanje »samogonke« in požro znatne svote tudi plače tajnih agentov.

Ze iz tega je razvidno, kako težave čakaajo sovjete, ako bodo res uvedli prohibicijo. Bila bi pa brez dvoma ena njihovih največjih zaslug, ako bi alkoholizem vsaj znatno omejili če že ne odpravili.

— Zakaj Vaša prijateljica zapira oči, kadar poje?

Zato, da ne vidi, kako ljudje okoli nje trpijo.

Naročajte »Slovenca«!

Sveta življenje in vrvenje

Marcel Prévost na indeksu

Pariški kardinal in nadškof je postavil celo vrsto knjig na indeks. Med prepovedanimi knjigami je tudi »Retraite Ardente« Marcela Prévosta. Prévost je izjavil, da se proti odredbi cerkvenih oblasti ne pritožuje.

Ogromen požar v Washingtonu

Pretekli ponedeljek je nastal radi požiga v Washingtonu ogromen požar. Zaporedoma je popolnoma zgorelo osem tovarn in velikih trgovin, med njimi tudi Woolworthova trgovina ter eno žitno skladišče. Pri gašenju je bilo težko poškodovanih osem gasilcev. Vsi gasilci so bili radi neprestanih alarmov in gašenja, ki je trajalo celo noč, popolnoma izčrpani. Washingtonske brizgalne in gasilci kmalu niso več zadostovali in so morali pritegniti iz sosednjih krajev še nove požarne brambe. Ob dveh ponoči je pričelo goreti še veliko skladišče premoga. Mesto Baltimore je poslalo 10 gasilskih čet na pomoč. Polcija je aretirala nekega iz washingtonskega psihopatskega zavoda odpuščenega bolnika radi suma, da je vse te požare zanetil on.

Komunizem in verouk

Indijec Saklatvala, komunistični poslanec v angleškem parlamentu, je dobil iz Moskve ukor od Internacionale, ker se učijo njegovi otroci veronauka na željo matere Angležinje. Saklatvala je odgovoril, da razume načelno kvaren vpliv veronauka, »a pod sedanjimi socialnimi razmerami, ki so še daleč od idealnega stanja, moramo vedno storiti v posameznih slučajih izjemo, ne da bi se odpovedali splošnega pravila.« (To se pravi, da se gospod Saklatvala boji svoje boljše polovice, ki je neprimerno bolj pametna od njega.)

Brivec, ki hoče postati filozof

Te dni so aretirali na Dunaju po kratkem streljanju 27 letnega brivskega pomočnika Leopolda Kristana, ki je vlomil v dunajsko univerzitetno zvezdarno, pri čemer je odnesel

cel kup okularjev in leč velike vrednosti. Pri zaslišanju je že večkrat kaznovani vlomilec izpovedal, da je izvršil ta vlom, kakor tudi vse prejšnje, le zato, da si preskrbi sredstva za svoje filozofske študije. Kristan je resnično ves svoj prosti čas uporabil za filozofske študije. Studiral je Kantovo »Kritik der reinen Vernunft« z izredno pridnostjo in je predelal vsega Kanta. Se celo, ko je bil v brivnici, si ni mogel kaj, da ne bi govoril o filozofskih vprašanjih. V njegovem stanovanju so našli znatno zbirko filozofskih knjig, ki si jih je Kristan preskrbel iz skupčika svojih vlomov. Kljub svoji ljubezni do filozofije, bo moral svojo kazen pošteno odsedeti.

Kitajski morski roparji

Kakor poročajo iz Hongkonga, so kitajski pirati oropali kitajski parnik »Suungumhoi«, ki je vozil iz Hongkonga v Konghum. Pirati so prišli na parnik, preoblečeni v potnike. Več jih je bilo svoječasno uslužbenih v ladijski posadki, ki pa so bili odpuščeni. Ko je parnik najhitreje vozil, so pirati napadli častnike, ki so se obupno branili. Angleški prvi častnik na parniku, Hugh Convay ter dva mornarja so bili umorjeni. Nato so roparji pričeli ropati po parniku, vendar se je kmalu prikazala na morju neka angleška topničarka. Ko so pirati opazili vojno ladjo, so pobegnili na ta način, da so skočili v morje in splavali na bližnjo obalo.

Fašistični red

Nemški turisti že vživajo pomlad v Italiji in Dalmaciji. Nek naročnik »Fkf. Ztg.« piše listu, da je doživel v Rimu sledeče: Vsi vozovi električne mestne železnice imajo napis: Vhod samo zadaj, izhod samo spredaj. Nemec, ki ni razumel italijanski, je ujel voz v polnem diru, a takoj je zapazil, da se je zmotil in rabi drugo smer. Skočil je tedaj zopet ven in sicer zopet pri zadnjih vratih. Sprevodnik je dohitel Nemca, poiskal tolmača in zahteval, naj izstopi po pravih še enkrat skozi sprednja vrata, ker bi moral sicer sprevodnik plačati globo. Nemec ni

vem, kako je ta šara prišla semkaj. Mogoče ga je zgubila ena izmed žensk, ki snažijo izbo.

»Oj — tako — tako!« je rekla hladno in se še vedno smejala kot žuboreč potok. »Kajpada, sužnje, ki snažijo izbo, imajo take stvari kot je ta-le, ki je iz najfinejše svile, ki je dvakrat toliko vredna v zlatu kolikor tehta, in tudi vezena v mnogih barvah! Veš, še mene ne bi bilo sram, da bi ga nosila. Ampak prav znan se mi vidi.« Pri teh besedah si ga je vrgla okoli vratu in z belo roko gladila konce. »Ampak na ga! Ni dvoma, da je brezbožno v tvojih očeh, da bi ovrtnica tvoje drage krila moje borne prsi. Vzemij jo, Harmakis, vzemij jo in skrij v nedrje — prav blizu srca!«

Vzel sem prokleto stvar, zamrmral nekaj, kar naj ne zapišem in stopil na visoki oder, raz katerega sem opazoval zvezde. Nato sem zmečkal robec v kroglo in ga vrgel vetrovom neba.

Spričo tega se je dražestna kraljica iznova nasmejala.

»Ej, pomisli vendar.« je vzkliknila, »kaj bi rekla ženska, da bi videla, da si poročstvo njene ljubavi na tak način vrgel vsem vetrovom? Nemara bi enako storil z mojim vencem, Harmakis, kaj? Glej, cvetlice venejo; vrzi ga proč!« in sklonila se je, pobrala venec in mi ga podala.

Bil sem tako ozlovoljen, da sem za trenutek v resnici menil prijeti jo za besedo in zagnati venec za robcem. Vendar sem se premislil.

»Nak,« sem rekel bolj prijazno, »dar je kraljice in zato ga hočem obdržati.« Ko sem govoril te besede, sem videl, da se je zavesa stresla. Velikokrat mi je izza tiste noči bilo silno žal, da sem bil izgovoril te nedolžne besede.

»Najtoplejša hvala bodi kralju ljubezni za to majhno milost!« je odgovorila in me čudno pogledala. »Sedaj pa dovolj šale; stopi gori in razodeni mi skrivnosti tistih tvojih zvezd. Že od nekaj namreč ljubim

zvezde, ki so tako čiste in svile in mrzle in tako oddaljene od naših mrličnih prizadevanj. Tamkaj bi želela bivati, se zibati v temnem naročju noči, in se otrestiti majhne zavesti same sebe, ko bi na veke zrla na obličje onega prostora, ki ima tako ljubke oči. Ej — kdo ve, Harmakis? — morebiti so tiste zvezde del naše stvarine in nosijo, privezane na nas z nevidnimi vezmi narave, v resnici našo usodo seboj, ko se gibljejo po vsemirju. Kaj pravi grška bajka o njem, ki je postal zvezda? Mogoče je kaj resnice v tem, zakaj one mičkene iskre utegnejo biti duše ljudi, samo bolj čisto svitle in položene v srečnem miru, da razsvetljujejo vrvenje svoje matere zemlje. Ali pa so svetilke, ki visé visoko na nebeškem svodu, ki se ga noč za nočjo dotakne kako božanstvo, čegar krila so tema, s svojim neumrjočim ognjem, tako da se mu odriavajo in poskakujejo plamteče? Podeli mi modrost in odpri mi ta čuda, služabnik moj, kajti majhno je moje znanje v tem. Vendar srce je veliko in rada bi ga napolnila, zakaj imam razum, samo da bi našla pravega učitelja.«

Ker sem bil vesel, da sem s tem zasukom pogovora stopil na bolj varna tla, in se nekoliko čudil, ko sem spoznal, da je bila Kleopatra zmožna vzvišenih misli, sem začel govoriti in ji rade volje povedal take reči, ki jih je dovoljeno povedati. Pripovedoval sem ji, da je nebo tekoča snov, ki obdaja zemljo in počiva na prožnih stebrih zraka, in da je zgoraj nebeško morje Nut, po katerem plavajo zvezde premičnice kot ladje, ko hite po svoji blesteči poti. Pravil sem ji še mnogo drugih reči, med njimi tudi, kako postane vsled gotovega nikdar nehajočega gibanja svetlobnih obel premičnica Venera, ki se ji pravi Donau, kadar se pokaže kot jutranja zvezda, premičnica Bonou, kadar pride kot prijazna večernica. V tem, ko sem jaz ves čas stal in govoril gledajoč zvezde, je kraljica sedela z rokami, sklenjenimi na kolenih, in mi motrila obraz.

Sir H. Rider Haggard:

40

Kleopatra, egiptovska kraljica.

»Požuri se — tje kaj!« sem rekel, in smuknila je za zaveso, ki se je zagnila in jo zakrila. Nato sem hitro vtaknil usodepolni zvitek smrti v oprsje svojega oblačila in se sklonil nad tajnostni zvezdni zemljevid. Takoj nato sem slišal šumenje ženske obleke in na vratih se je slišalo rahlo trkanje.

»Naprej, kdorkoli si!« sem rekel.

Kljuba se je vzdignila in v sobo je stopila Kleopatra; oblečena je bila v kraljevska oblačila, temni lasje so se ji valili z ramen, na čelu pa se ji je lesketala sveta kača, znamenje kraljevskega dostojanstva.

»V resnici, Harmakis,« je rekla in vzdihnila, ko se je zgrudila v stol, »težavno je hoditi po poti, ki drži v nebesa! Oj, trudna sem, teh stopnic je toliko! Ampak obiskati sem te hotela na kraju tvojega dela, zvezdoznanec moj.«

»Preveč me počastiš, kraljica,« sem rekel in se globoko priklonil pred njo.

»Ali te res? Ampak tisti tvoj temni obraz ima nekam srdit izraz — premlad si, Harmakis, in preveč zal za ta suhoparni poklic. Ej, stavim, da si vrgel moj venec iz cvetlic med svoje zarjavelo orodje! Kralji bi se radovali nad tem vencem kakor nad svojimi najboljšimi dragocenimi dragulji, Harmakis! Ti ga pa vržeš v kot kakor stvar brez vrednosti! Ej, kakšen človek pa si? Ampak, čakaj no; kaj pa je tole? Ženski robec, pri izidi! Hej, Harmakis, kako pa pride tole sem? Ali so naši borni robci tudi orodja tvoje vzvišene umetnosti? O, peji! peji! — Torej sem te zasačila! Ali si v resnici lisjak?«

»Ne, kraljica Kleopatra, ne!« sem rekel in se okrenil; robec, ki je bil padel dvornici Karmion z vratu, je bilo nerodno gledati. »V resnici sam ne

IIIIIIII

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheehan, Nodlag, Povest irskega dekleta, 24 Din. vez 32 Din. — 24 zvezek: A. Marby, Unaka, Ljudsko-srbska povest, 24 Din. vez 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hei cesarja Montezuma, 24 Din. vez 30 Din. — 26 zvezek: Haggard, Otročji solca, 24 Din. vez 32 Din. — 27 zvezek: Prezelj, Otročji solca, 24 Din. vez 32 Din.

IIIIIIII

Gospodarstvo

Družba z o. z.

V »Pravnem vestniku«, Trst, je v zadnjih treh številkah 1927 priobčena zanimiva razprava Albina Ogrisa, z naslovom »Vloga družb z o. z. v slovenskem gospodarstvu.« Iz razprave posnemamo:

V Avstroogrski je bila uvedena d. z. o. z. kot nova oblika trgovske družbe leta 1906. Zgodovina teh družb ne opravičuje nad, ki so jim bile dane na pot.

Leta 1913. je bilo v Sloveniji 30 d. z. o. z. od 2312 v celi Avstriji. Po vojni je bilo do konca 1926 ustanovljeno še 383 družb s kapitalom nom. Din 56.131.628 (1927 v prvih treh četrtletjih po naših podatkih 42 s kapitalom 3.578.000 dinarjev). V poprečnatni dobi 1919 do 1926 je bilo ustanovljenih: 401 javna trgovska družba, 83 d. d. (kapital 129.041.250 Din). D. z. o. z. so bile v teh časih zelo priljubljene. Delniške družbe so 1926 sploh izginile. Po strokah se 383 poveljnih družb razdeli: 1. industrija kamenin in zemljin 14, kapital 278.000 zl. Din, 2. obdelava železa in rudnin 12 — 113.000, 3. strojna industrija 10 — 125.000, 4. kemična 28 — 291.000, 5. tekstilna 15 — 399.000, 6. lesna 28 — 263.000, 7. hranila 27 — 252.000, 8. oblačilna 25 — 220.000, 9. stavbna podjetja 15 — 308.000, 10. trgovina (s pomoč. posli) 164 — 16.099.000, 11. sedem d. z. o. z. 45 — 1.327.000; skupaj 383 z vplačanim kapitalom 5.275.000 zl. Din. Dejansko bo število trgovskih d. z. o. z. še večje.

Po glavnici se družbe razdele: do 2500 zl. dinarjev 112 s 143.000 zl. Din; 2501—5000 67 s 254.000, 5001—10.000 77 — 567.000; 10.001 do 15.000 36 — 451.000; 15.001—20.000 30 — 538.000; 20.001—25.000 21 — 468.300; 25.001 do 50.000 24 — 793.200; 50.001—75.000 6 — 406.000; 75.001—100.000 3 — 1.376.000 in nad 100.000 7 s kapitalom 1.378.000 zl. Din. Po vojni je bila ustanovitve manjših d. z. o. z. mogoča samo, ker se predpis o minim. glavnici ni spravi v sklad z padlo valuto. Pred vojno je imelo 30 d. z. o. z. v Sloveniji kapital 214 tisoč 922 zl. K. Zvišbo je izvedlo 38 družb za 6.122.797 Din nom. (v zl. 935.200), torej znaša ves kapital 132.254.000 nom. Din, 36 družb ploh ni plačalo cele glavnice (razlika 7.118.500 nom. Din). Stvarne vloge znašajo 5.429.000 Din pri 44 družbah.

Po stanju koncem 1. 1926. je imelo 6% vseh družb po 1 družabnika, 56% 2, 23% 3, 8% 4, 2% 5, 5% več kot 5.

Družbe zaposlujejo ali samo družabnike ali pa še kako pisarniško moč, kvečjemu 1 do 3; nad 10 oseb jih ima malokatera. Bilanca 24 družb, ki imajo nad 250.000 dinarjev glavnice, izgleda sledeče za 1. 1925.: aktivna: investicije 67.564.381 Din; zaloge 28.063.989 Din; dolžniki 31.665.376 Din; pasiva: glavnica 21.578.500, rezerve 1.141.168, upniki 115.783.429 Din; dobiček 4 družb 203 tisoč 486 Din, izguba 20 družb 12.350.665 Din. Pasivni obrestni saldi znašajo pri teh 24 družbah 7.985.553 Din, 37% glavnice, davčni izdatki pa 981.721 Din t. j. 4,5% glavnice.

Do konca 1926 je stopilo v likvidacijo, prisilno poravnava ali konkurz (9) 96 družb s 3.200.000 zl. Din (od teh 10 predprevarnih s 665.000 zl. Din); 7 družb s kapitalom 1.463.200 zl. dinarjev se je preosnovalo v d. d.

Povojnih d. z. o. z. je bilo v Ljubljani in Mariboru 115 — 44,7% vseh.

Pisec izvaja, da je danes d. z. o. z. reforme potrebna; v katerih smereh in zakaj, vlada edinost le v nekaterih glavnih načelih.

POGAJANJA Z AVSTRIJO.
Kakor poročajo z Dunaja, je nastopi'la popolna pavza in ni poti za izhod iz težav. V zadnjih dneh so se vršila važna posvetovanja, ki so se pečala z vedno ostrejšo zahtevo avstrijskega kmetijskega odpovedati pogodbo, proti čemur pa sta odločno industrija in trgovina. Zaenkrat pogodba z Jugoslavijo ne bo odpovedana in se bodo pogajanja v kratkem nadaljevala.

JADRANSKA ŽELEZNICA.
Kakor znano, nas preprič za trase jadranske pruge, ki naj veže Beograd z morjem, ogromno Sarajevo—Split in 2. Beograd—Crna gora—Kotor. Misko ministrstvo odločilo za traso Beograd—Sarajevo—Lazarevac—Valjevo—Loznica—Sarajevo—Split.

Mogoče so seveda večje ali manjše variante, toda hvalabogu se je sedaj ministrstvo vendar enkrat definitivno odločilo za zgradbo te proge.

PALACA POSTNE HRANILNICE V LJUBLJANI
Poštna hranilnica in Beogradu je obvestila Zbornico za TOI v Ljubljani, da je odobrila potrebne kredite za gradbo palače podružnice Poštne ministrstvo, da gradbo palače čimprej odobri.

Po dobjenih informacijah je ministrstvo že odobrilo gradbo in bo v najkrajšem času poslalo elaborat ljubljanskemu gradbenemu ravnateljstvu, da razpiše licitacijo.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE.
Konkurzi (v oklepajih prijava): Branko M. Spaič, man. in galant, Ruma; Stojan Vojnovič, trg., Nova Gradiska; Klačija i Schmidt, trg., Varaždin; Ivan Kortič, stavbenik, Beograd (1. febr.); Sima Nedović, trg., Ruma (23. jan.); Vlastimir Stefanović, trg., Loznica (6. febr.); Tasa in Kristina Stanković, trg., St. Adžbegovac (1. febr.); Marko C. Zivonovič, trg., Šabac (28. jan.); Milun Lazarevič, Paraćin, (31. jan.).

Odprava: Rihard Zimmerl, trgovec na Prevaljah, vsa masa razdeljena.

Prisilna poravnava: Franc Stres, cvetličarna »Palma« v Podčetrtku 50% v desetih mesečnih obrokih.

Likvidacije: »Eksim«, eksportna in importna družba z o. z. v Ljutomeru; Slovenska hranilnica in posojilnica v Osinici, reg. zadr. z neom. zav.; Zadruga elektrarna v Zlatolčju, r. z. z om. zav.

USPEH VINSKEGA SEJMA V LJUTOMERU.

Pišejo nam: Na vinski razstavi in vinskem sejmu v Ljutomeru se je prodalo nad 800 hl vina letnika 1927 in sicer na več v sosedno Avstrijo nadaljnje kupčije pa so v teku. Vpoštevač to dejstvo moremo sprejeti le z radostjo izid tega vinskega sejma. Razstava je uspela popolnoma tudi v tehničnem in strokovnem pogledu. Na dan pred razstavo so bila vina ocenjena od strokovne komisije, ki ji je predsedoval ravnatelj vinarske in sadjar-ske šole v Mariboru g. Andrej Zmavc. Prisostvovala na sta med drugimi tudi zastopnik velikega župana g. Josip Zabavnik in upravnik državnega loznega in ovčnega nasada v Kapeli g. J. Glaser. Pri tej oceni se je izkazalo, da so bila vina prav izborne kvalitete in so zato mnoga dobila najvišjo oceno. Od priznanih dobrih poznavalcev vina gre glas, da je Ljutomerska vinska razstava v strokovnem oziru na višini sedanega časa in se pristni »Ljutomerčan« po svoji kvaliteti more meriti z najboljšimi vini cele Evrope. Iz tega razloga je enaka prireditev v Ljutomeru tudi v bodoče kar najbolje na mestu.

Organizirana prodaja kož v ponedeljek, dne 23. t. m. prične ob 8 dooldne. V tem času imajo zamudniki še možnost, izročiti svoje kože Lovski zadruzi oziroma Divji koži« v komisijo za popoldansko dražbo. Nabralo se je že precej blaga, vendar je še dobrodošla tudi vsaka posamezna koža. Čim bogateše homo založeni, tem lepši uspeh bo imela popoldanska dražba. Dopoldne se zamore kupiti tudi posamezne kože, medtem ko se bo prodajalo b'ago ponokdne samo v partijah na dražbi.

Konferenca borznih tajnikov. Kakor poročajo iz Belgrade, se vrši konference borznih tajnikov iz cele države v prostorih belgrajske borze. Dnevni red je: volitev odbora domačih borz, predlog zakona o borzah, enotne uzanice in mešetarina, gospodarski svet, sodelovanje blagovnih in elektnih borz v zvezi s predlogom dunajske borze.

Maksimiranje obresti v zastavljalnica. Trgo. vinski minister je odredil, da obrestna mera pri zastavljalnica v Hrvatski, Bosni in Vojvodini ne sme presegati 20%, vštevši provizije, pristojbine in zavarovanje.

Nadomestilo za diamant. Zaradi visoke cene diamanta se je tehnika že dalj časa trudila dobiti zani cenejši nadomestek. Diamantna krona za vrtni stroi je stala 5—6000 mark. Sedaj pa poroča W. E. Z. (Wirtschafts und Export Zeitung) glasilo lipskega velesejma, da se je posrečila iznajdba druge kovine, ki vsebuje volfram, krom in karbide; trdota je v primeri z diamantom (10) 9,8, torej le malenkostno manj. Poleg tega pa stane taka krona samo 50 mark. To bo za vrtno tehniko epohalne pomena.

Borzo

Dne 19. januarja 1928.

DENAR.

Povpraševanja je bilo danes slabše, edino za Curih in Prago živahnije. Promet je bil znatno manjši kakor včeraj. V kurzih ni izprememb razen za Trst, ki je bil zaključen po 300.75 napram 300.50 včeraj. Dunaj je bil zaključen po 8.0105: Budimpešta denar 9.94, blago 9.96. Narodna banka je intervenirala v devizah: Curih, Praga, Berlin in Dunaj, ostalo je bilo privatno blago.

Devizni tetali na ljubljanski borzi 19. jan. 1928

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 1. v l.
Amsterdam	—	—	—	—
Berlin	13.535—13.565	13.55	13.55	13.55
Curih	10.93 — 10.96	10.945	10.945	10.945
Dunaj	7.99.55 — 8.01.55	8.01.55	—	—
London	276.5 — 277.55	277.15	277.15	277.15
Newyork	56.65 — 56.88	56.78	56.78	56.78
Pariz	—	—	—	—
Praga	16.4.10 — 168.90	16.50	168.50	168.50
Trst	299.75 — 301.75	301.75	301.75	301.75

Zagreb. Amsterdam 22.928—22.988, Berlin 18.585—18.595, Curih 10.93—10.96, Dunaj 7.9855—8.0155, London 276.75—277.55, Newyork 56.70—56.90, Praga 168.10—168.90, Trst 299.42—301.42.

Curih. Beograd 9.14, Berlin 128.66, Budimpešta 90.60, Bukarešt 3.205, Dunaj 73.11, London 25.31, Newyork 519.04, Pariz 20.405, Praga 15.88, Trst 27.4475, Sofija 3.75, Varšava 58.15, Madrid 88.95.

Trst. Beograd 33.30—33.32, Curih 363.50—365.90, Dunaj 263.50—270.50, London 92.20—92.25, Newyork 18.88—18.90, Pariz 74.50—74.70.

Belgrajska in novosidska borza radi pravoslavne praznika bogojavljenja (sv. Trije Kralji) nista poslovali.

Dunaj. Devize: Beograd 12.49, Kodanj 190.20, London 34.6075, Milan 37.53, Newyork 709.60, Pariz 27.89, Varšava 79.52. Valute: dol. rji 708, francoski frank 27.95, dinar 12.48.

Praga. Devize: Lira 178.50, Beograd 59.40, Pariz 182.70, London 164.40, Newyork 33.75.

Dinar: Newyork 176.25, Berlin 7.395, London 276.50.

VREDNOSTNI PAPIRIJI.

V Ljubljani zaključena Ljublj. kred. banka zopet po 185, Trboveljska po 484. Kranj. ind. denar 320 v zvezi z oslavitvijo na Dunaju. V Zagrebu je beležiti nvestitve drž. papirjev. Blaga v 7% invest. pos. ni izpod 87, v agrarih pod 53; vojna škoda notira 427—428 napram 426.50, za december 1928 429.

Bančni papirji so ostali neizpremenjeni, med industrijskimi papirji so se uvrstila Trboveljska na 486—505 ter Veveče na 145 (zaklj.).

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna zaklj. 185, Kred. zavod 160 den., Trbovlje zaklj. 484, Veveče 135 den., Kranj. ind. 320 den., Ruše 265—280, Stavbna 50 den., Šešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. poz. 4. 86.50—87, agrari 52.75—53, vojna odškodnina 427—428, febr. 390—400, marec 402, dec. 429, Hrv. esk. 85—85.50, Hipo 57.50—58.50, Jug. 98.25, Prastrediona 875, Ljublj. kreditna 135 den., Sečevana 530 550, Drava 505—570, Slavonija 12—13.50, Trbovlje 486—505, Veveče 145.

Trst. Adria 182, Assicurazioni Generali 5045, Rionone adriatica 2600, Tripovich 253, Split cement 262, Trž. Lloyd 685, Delmatia 117, Ocenita 96.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 86.90, Zivno 111.75,

Hrv. esk. 10.80, Jug. 11.80, Alpine 42.80, Greinitz 3.50, Trbovlje 62.70, Kranjska industr. 43.25, Slavonija 1.42.

BLAGO.

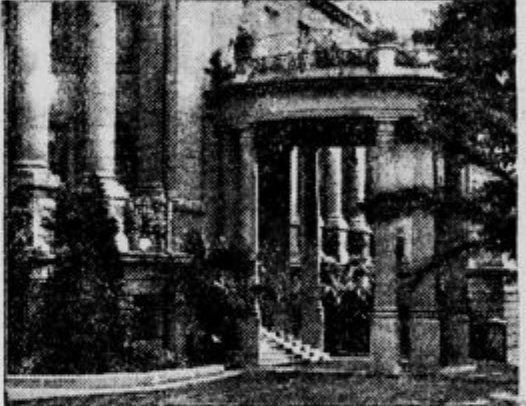
Ljubljana. Les: Deske 19, 16 in 24 mm deb. 11 cm šir. od 1.78—4.60 m, fko vag. meja 2 vag. po 660, deske smreka-jelka od 13—60 mm deb. I, II, fko vag. meja 1 vag. po 600; zaklj. 3 vag. Tendence neizpremenjena.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe; slov. post., plač. 30 dni, dob. prompt): Pšenica 78—79 kg 2% baška 357.50—360, jun. 360—362.50, febr. 367.50—370; sremska 355—357.50, slav. 352.50—355; mo-

ka 0 g vag. bl. fko Ljubljana, plač. po prejemu 505; oves baški zdrav rešetan 300; koruza baška st. nav. vozn. 275, ml. tar. 270, marec času prim. suha nav. vozn. za jan. 267.50, za febr. 275, marec 280, april 285, nova popolnoma suha nav. vozn. za maj 290; zaklj. 4 vag. pšenice; tendence zelo čvrsta.

Budimpešta (terminalska borza), 19. jan. Tendence čvrsta. Pšenica marec 31.60, 31.70, zaklj. 31.68—31.70, maj 32.24, 32.18, zaklj. 32.24—32.26, oktober 29.76, 29.84, zaklj. 29.84—29.86, rž marec 30.30, 30.20, zaklj. 30.20—30.24, maj 30.30, 30.16, zaklj. 30.16—30.18, okt. 24.92, 25.04, zaklj. 25.02—25.04, koruza maj 26.06, 26.18, zaklj. 26.18—26.20, julij 26.60.

K veselemu dogodku v kraljevi hiši

1. NAŠA KRALJICA
v oficijelni dvorski obleki.
2. KRALJ ALEKSANDER
s sinčkom prvorojenčkom v naročju.
3. KRALJICA MARIJA ROMUNSKA,
mati naše kraljice Marije.
4. GLAVNI VHOD
v kraljevski dvor v Beogradu, kjer je bil rojen novi princ.

Za duha in srce

Katoliški pokret v Franciji

V Berlinu je te dni izšla prva številka revije »Deutsch-Französische Rundschau«, ki jo urejajo najodličnejši francoski in nemški publicisti. V reviji je napisal Marcel Prelot, profesor na katoliški univerzi v Lille krasen članek pod gornjim naslovom iz katerega podajamo tu glavne misli:

Kako je notranje življenje francoskih katoličanov v današnjih časih? Po vojni je zacvetelo v Franciji pravo pomladansko versko življenje, ki je bilo kronano s proglasitvijo male Terezije deteta Jezusa za svetnico. Francoska zemlja, prežeta racionalizma, ni bila še nikdar tako odprta dihu mističizma. Od časov Lacordaira ni bilo pri postnih pridigah v cerkvi Notre Dame še nikoli toliko nemirnega brepenjenja k Bogu. Še nikoli ni bilo pri liturgični službi božji pri henediktinkah v Rul Monsieur toliko tihih molitev. In nikdar še niso tako globoki umetniki oblikovali svetniških biografij, ki jih še nikoli ni občudovalo toliko profanih src, kot sedaj. Nikdar ni ne deseter kak tak list, kot je religioznim informacijam namenjena, tri leta obstoječa tedenska revija »La Vie Catholique«, tako velikega in hitrega uspeha, kot v današnjih dneh.

Obnovitev, pomladitev katolicizma je vidna povsod, v poeziji, literaturi, likovni umetnosti in glasbi. Če je religiozna estetika poprej včas obravnavala katolicizem, pa je kvečjemu od zunaj, ne pa od znotraj. Občudovala je katedrale, prezrla pa je največkrat njihovo središče, njihovo bistvo — tabernakelj. Katolicizem je veljal le za slikovit moment, ne pa za vir življenja. Od tedaj dalje so nastopili Paul Claudel, Francis Jammes, René Bazin, Charles Peguy, Emile Marmontani in drugi, da s svojo umetnostjo pričajo za svojo vero in religiozno doživetje. Dve smernici obvladujeta novo katoli-

ško pesništvo: vera v občestvo svetnikov, ki zopet uvaja nadnaravne elemente v socialno življenje ter češenje Boga v naravi, Boga, ki ga ne pojmuje več kot panteizem v tostranosti, temveč v onostranskem življenju.

V začetku se je to gibanje pričelo s katoliško askezo in z religioznim mišljenjem. Umetnost je postala pobožna. Ta pobožna umetnost se je približala ljudstvu v Ghéonovem krščanskem gledališču. Misteriji in pasijonske igre v oni moderni obliki, za katero je ustvaril vzorec Claudel, so se zopet pojavili na cerkvenih in kmečkih svečanostih in celo v osrčju Pariza. V literaturi je zopet dobil svoje mesto pojem o dobrem in slabem, ki ga je Anatole France s tako mojstersko roko odpravil.

Ta podvig pobožnosti v literaturi je našel tudi svojega odličnega kritika: Abbeja Henrija Brémonda. Njegova »Literarna zgodovina religioznega čustva v Franciji« od konca verskega boja do današnjih dni (šest zvezkov je že izšlo) je ravno tako sijajna po vrednosti svojih raziskovanj kot po svojem izredno izbrusenem slogu. Brémond govori o čisti poeziji in oni velikani, ki beže od Boga, se morejo tu napiti mistike, intuicije in molitve.

Katoliško gibanje v literaturi ni omejeno le na nekaj odličnih osebnosti. Ono združuje v svojih vrstah toliko pisateljev z večjim ali manjšim sfovesom, ki so vsi združeni v močno skupino in ki se vsako leto enkrat zberoh konferencam in razgovorom. Vsako leto — prvo je bilo 1. 1921 — si določijo poseben tema razgovorov. Letošnji teden razgovorov se ravnokar vrši ter obravnava mednarodno in nadnarodno nalogo in dolžnost katoliškega pisatelja. »Taki in še enkrat takt, vzrastle iz krščanske ljubezni: do bližnjega, je najboljšje sredstvo katoliškega pisatelja, da izvojuje v javnem mnenju duhovno razorožitev,« je dejal oratorijanski pater Dieu.